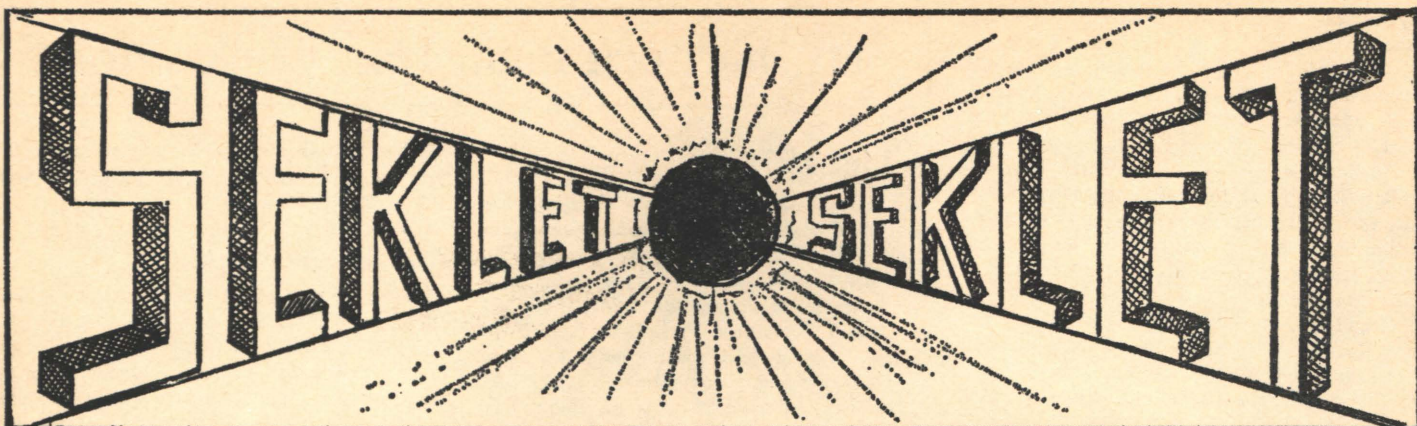

Nr 5 Årgång 16 1969

Lösnummer 2:50 inkl. moms.

Argus:

En rapport från landet bortom döden

I föregående nr av Seklet gav F Hallman ett ingående referat av den lettiske forskaren Konstantin Raudives bok "Det ohörbara blir hörbart" — med undertiteln "Bidrag till den experimentella parapsykologien". Hur man än må ställa sig till de resultat som Raudive redovisar i boken, resultaten av bandupptagningar av röster från "den andra sidan", så kvarstår dock att vi uppenbarligen har att göra med fakta, sedan må dessa fakta tolkas olika, men komma ifrån detta fantastiska material kan vi inte. Förmodligen för första gången i parapsykologiens historia, har det blivit möjligt att oberoende av människan som medium, registrera "någonting", mer eller mindre liknande levande röster från en annan dimension. Här har en apparat använts för registreringen, en apparat som måste anses fylla alla krav på neutralitet och objektivitet och det är svårt att se en möjligt att bortförklara det faktum att Raudive genom en vanlig, konventionell bandspelare har tagit upp röster som kommer från en annan tillvaro än vår vanliga, och röster som utan tvivel hör till intelligenser som för ett fullt medvetet liv i nämnda tillvaro. Alla de försök som ett flertal tekniker har gjort för att testa tillförlitligheten ifråga om att det här rör sig om verkliga, inkommande signaler och ej något manipulerande från Raudives sida har varit positiva till Raudives förmån. Det är otänkbart att det kan röra sig om något slags skoj, likaså otänkbart att det skulle vara fråga om något "önskehörande", d.v.s. att personerna som avlyssnat banden skulle inbillat sig höra vad som ej fanns där. Lika osannolikt är det att ljuden, orden, meningarna skulle härröra från vanliga radioutsändningar, rösternas direkta kontakt med Raudive och andra försöksledare och deras kännedom om dessas personliga förhållanden — och personlighet — visar att det är fråga om verkliga röster från levande personligheter på ett annat livsplan.

Men trots att vi konstaterat att det utan tvivel är fråga om en verklighet så är det hela så fullt av märkliga och egendomliga drag att man ändå är full av frågor då man läst denna yt-

terst ovanliga rapport. Man kan fråga: Varför använder sig dessa intelligenser av så många olika språk, t. o. m. inom en enda sats (ex. nedan)? Varför ha de så svårt att uttrycka sig klart utan använder dessa pressande, telegrammässiga uttryck? o. s. v. Men till de tekniska frågorna kommer så en rad andra frågor betr. innehållet i dessa meddelanden. Frågor som rör förhållandena i den värld som träder fram inför oss mera direkt och oförmedlat än någonsin i s. k. mediala meddelanden, där man dock alltid måste räkna med en påverkan, eller en färgning genom mediets eget psyke.

Låt oss se på några ex. ur samlingen röster. Raudive har samlat vissa uttalanden i grupper som rör bestämda ämnesområden, t. ex. i följande, där Raudive vill visa att man i, vad han kallar die Stimmenwelt, ("röstvärlden", världen där rösterna hör hemma,) bygger sin existens på realiteter. I denna upptagning hörs följande:

"Kost, Post Salut," "Nevaid tikai kapeikas, Konstantin". "Kooperativis — musu Schrecks". "Kur paliek pasta?". "Bez pasta". "Pit man:" "Atnes Heilbuti". "Und schön, Konstantin Raudive hört".

I dessa satser har lettiska, tyska och ryska språken använts, ibland ett ord från varje språk i samma korta sats, vilket är typiskt för dessa röster. Översättningen är: Kost, /smeknamn på Raudive/ Post Salut (ostsort!). "Man har inga kopek, Konstantin". — Kooperativa är vår fasa". — "Var är posten?" — "Utan post". "Att dricka för mig!" — "Tag hit en heilbutt". — Så bra, Konstantin Raudive hör!

I dessa korta satser talas det om en bestämd sorts ost, man klagar över att ej ha några pengar, tycker ej om kooperativa (butik eller systemet), frågar efter post, är besviken över att ej få någon sådan, beställer något att dricka och är till sist nöjd med att ha konstaterat att Raudive lyssnar.

En annan upptagning innehåller följande satser i rad: "Konstantin, tu pazud" — "Tala Kosti". — "Krug, Vanje". — "Te lauti lupati". — "No Gorkovas-Sandmira, vorne Titova". —

"Te bulan, malan flicka". — "Vina dulna, Kosta." — "Venta nova." — "Ty Kosti punktlich."

Också här är blandat en rad språk: lettiska, svenska, tyska, latin och ryska. Översättningen lyder: — "Konstantin, du försvinner." — "Tala, Kosti." — "Kruka (kanna, mugg), Vanja." — "Här är bara uslingar." — "Från Gorkova-Sanmira, framför Tirova". — "Här är Bulan, en dålig flicka." — "Hon är tokig, Kosta." — "En ny väntan." — "Du är punktlig, Kosti."

Här är exempel på hur dessa intelligenser är medvetna om sin kontakt med Raudive. Man klagar över att kontakten störs, märker att han försvinner och uppmanar honom att tala (det finns ex. på flera direkta samtal mellan Raudive och "rösterna" i boken). Man klagar över att det bara är uslingar där; någon vill tydligen meddela varifrån han kommer. Det talas om en dålig flicka som finns där och Raudive får beröm för att han är punktlig i sina försök till kontakt.

Ibland får man intrycket att somliga röster betraktar den plats där de är som något av en skärseld. Rösterna klagar ofta över hur de lider, t. ex. i följande satser: "En ciesu, Zagle, mele!" lett. ("Jag lider. Tjuvar, lögnerskal!") "Ai, hier ir sodil!" (tyska, lett. "Aj, här är straff.") — "Tja, djävle!" ("Här är en kvinnlig djävull!") "Tja pytkā — Sedal!" ("Här är tortyr.") — "Noladej mani." ("Man fördömde mig.") "Vergi mes esam" ("vi är slavar"). "Mes hungrig, Koste" ("vi är hungriga, Koste"). — "Slepu Zinas. Te slikti." (hemligt meddelande, här är det uselt.) — Cik gruti dzivot! Piemini Kristu." — (Hur svårt det är att leva. Tänk på Kristus.) — "Moskva, mums gruti, gruti. Tack Kosti!" ("Moskva är svårt, svårt för oss! Tack, Kosti") — "Kosti, palidzi, palidzi man!" (Kosti, hjälp, hjälp mig!) Raudive frågar då om han kan hjälpa dem, häriifrån detta liv, och får till svar att detta är möjligt.

Anspelningarna på Moskva och en rad andra uttalanden tyder på att det ibland rör sig om

tyskar eller letter som stupat i Sovjet under andra världskriget, t. ex. i följande: "Attacka, Konstantin! Jetzt Attacke gegen uns, Kosti, Attacke jetzt!" ("attack, Konstantin. Nu attack emot oss, Kosti, attack nu!") "Raudiv, vernichtet vierundzwanzig unsre Gegenmenschenschen die wir — — — unter haben.") ("Raudiv, (vi) har förintat 24 (mot oss stående, eller med-) människor som vi — — hade bland oss") och genast kommer en röst på ryska som svar: "Cort vas poberi!" ("Må djävulen ta er.")

Ibland talar man om krigshandlingar i Ungern, ibland i Vietnam. Om en lettisk akademiker som brände sig själv till döds som protest mot den ryska ockupationen av Lettland säger rösterna att han brinner ännu. Det hörs ibland röster som gråter förtvivlat och då Raudive frågar varför svarar rösten att det är för en förbrytelseskull. Men andra röster hörs som tröstar den gråtande. Ofta kallar rösterna sig själva "vi döda". Ibland disputerar olika röster. När en röst säger att "här finns inga slavläger" svarar en annan att "åjo, visst finns det slavar".

När Raudive frågar om de böcker som skrivits om tillståndet efter döden är sanna svarar en röst: "sagor!", och på Raudives upprepade frågor hur det egentligen är där i "de dödas" värld, får han ofta avböjande svar eller direkta uppmaningar att inte fråga mer om detta. En röst säger att "tydligare än så här kan vi inte berätta".

Ändå blir rösternas meddelanden sammanlagda till en rad informationer om det liv de lever. Men om det är fakta de berättar eller om det är ännu kvarblivande minnen från jordelivet är omöjligt att bedöma. Det finns röster som tycker att allt är bra, man trivs, "rågen frodas", säger någon och någon enstaka röst tycker t. o. m. att man har det "vansinnigt skönt", men en annan klagar över att det ej finns björkar.

På mig har hela detta material gjort ett beklämmande, ja, skakande intryck. Det kan naturligtvis vara så att överföringstekniken ännu är för primitiv för att möjliggöra tydliga informationer, eller också kan det vara så att den hittills tillämpade tekniken endast når zoner som ligger nära jordelivets. Hur som helst, det intryck man får av de givna informationerna är att de flesta rösternas ägare befinner sig i en tillvaro som verkar skrämmande. Man kämpar med sina minnen från jordelivet, man längtar ofta tillbaka hit, det talas om lidande, sorg, mörker, kyla, tortyr och ensamhet. Man gråter, bönfaller Raudive om hjälp o. s. v. Det förefaller som de lyckliga rösterna är mycket fåtaliga. Genomgående är man mycket angelägen om denna kontakt med dem som ännu lever kvar på "denna sidan". Ibland upplever Raudive en rusning till "mikrofonerna" på den andra sidan, det uppstår ibland verkliga slagsmål för att få säga några ord, man kastar glåpord och skymfar varandra då man försöker kämpa sig fram för att få tala.

Sannerligen, allt pekar på att det är en verklig skärselds tillvaro som Raudive fått kontakt med. Förvisso ingen tillvaro att längta till. Är det kanske rentav "skärselden" som katolikerna talar om, eller "mellantillståndet" som det heter i andra sammanhang, eller själva dödsriket? Ingen domedagspredikan kan ge ett mera fruktansvärt intryck än denna rapport om dessa myriader av röster från människor som gått bort från vår tillvaro och som nu i en annan existens slåss om att få säga något enstaka ord till de som ännu är kvar här, ord som genomgående vittnar om den talandes hem-

Sett, hört och tänkt från Utsiktstornet

Seklet 1970

När detta smattras ner på min elektriska har just bränderna från en härlig kakelugnsbrasa falnat. Det är en kväll i början av febr. 1970. (Om det är nödvändigt att vara riktigt sanningssnlig, så är det en bra stund sedan det var kväll.) Betthovens "tvåa" har för länge sedan förklingat från radions högtalare, den har tjänstgjort som bakgrundsmusik till korrekturläsningen, vilken verkställts samtidigt som jag njutit av både denna och brasan. Om Monica hade varit här så skulle det nog ha blivit Dan Andersson i st. f. Beethoven, men det hade också verkat inspirerande. Nu är det bara att hoppas att den rackarn "Tryckfisnisse", som en annan fick heta då man under den ljuva barndomstiden någon gång förrrade sig in på ortens tryckeri, stack ner krattan i något av kasternas fack och fiskade upp en typ, vilken man granskade och slängde tillbaka någonstans. Att den hamnade i fel fack, vilket återverkade på det korr. som kunden fick, det tänkte man väl inte så noga på. Det var ju ej illa menat — man ville ju bara titta. Visserligen tror jag fullt och fast på att det finns en vedergällningens lag, vilken nu utlöses i SEKLET's spalter. Men det tycker jag är orättvist. I kväll kan den kanalen hålla sig borta, jag skall väl inte nöd-

löshet, tröstlöshet och ännu mer beklagansvärda tillstånd. Denna rapport blottar hänsynslöst ihålligheten i förtröstan på att man utan vidare efter döden skall "få vila i ro", sjunka undan i ett tillstånd av identitetslöshet, upplösas rent av i ingenting, "eftersom allt ju bara är materia" hos människan som upplöses i sina resp. molekyler och atomer, då hon dör. Vilken fruktansvärd överraskning för en människa som tror så att vakna upp efter dödsögonblickets tillfälliga medvetenhetslöshet och finna sig vara i denna "rösternas" makabara värld! Någon av de vetenskapsmän som Raudive har underställt sina bandupptagningar yttrade att denna häpnadsväckande upptäckt (radiokontakt med de döda) kan jämföras med de stora epokgörande upptäckterna inom fysiken. Förvisso är detta sant, men vad måste det inte betyda för psykologien och ej minst för religiös forskning!

Här har med ett slag hela den materialistiska åskådningen om människan som ett stycke materia som försvinner i och med döden slagits i spillror och likaså alla fantasier om en personlighetslös existens efter döden. I Raudives rapport tränger sig den nakna verkligheten på oss, ofrånkomlig och på ett skrämmande sätt som ställer frälsningens filosofi i ett nytt ljus. Ty med en sådan verklighet väntande på andra sidan dödsögonblicket är det ganska svårt att längre leva sorglöst eller likgiltigt i vaga idéer om att "vi lever ju bara ett liv", eller "det vet man ju inget om", eller — som en högt uppsatt religiös ledare i Sverige yttrade: "ännu har ingen död kommit tillbaka för att säga oss något om tillvaron bortom döden". I Raudives bok finns tillräckligt med fakta om den tillvaron för att håret skulle resa sig på alla kristna och icke-kristna materialister.

vändigt behöva straffas för begångna synder just nu — då jag har det så skönt. Man kan väl få lite anstånd.

Märkliga tidens tecken

Så är vi då inne på ett nytt decennium — det 70-tal som många siar så mycket om. Här är inte platsen där det skall minnas om detta. Men ändå... Nog har det redan hänt och signalerats en del, som inte många kunde drömma om för ett tiotal år sedan. Samtidigt som det nu antligen gått upp för de flesta att vår livsmedelsförsörjning är i fara och att faran ökar för varje dag, att en våldsam naturförstörelse är på gång, så öppnar sig helt oväntade perspektiv på den andliga sidan. Det är både skrämmande och uppmuntrande perspektiv som här skymtar. Uppmuntrande för dem som hävdar materialismens ohållbarhet, sagt att det finns en osynlig värld, och att denna är lika verklig som den värld vi nu lever i. Jag tänker på den i förra nr av SEKLET publicerade art. om Raudives forskning och O. A:s uppsats i detta nr. Det ser verkligen ut som om vi nu skulle vara framme vid den tidpunkt då de osynligas värld öppnar sig för oss på ett s.a.s. påtagligt sätt.

Ett märkligt tidstecken är också att dags- och veckopress, Radio och TV nu ger offentlighet åt saker som tidigare var absolut tabu i dessa organ. Det skulle vara "vetenskap". Kanske vetenskapen nu är i färd med att vidga sina gränser. Det som var dikt och förbannad lögn kan idag vara en uppenbar sanning. Det är kanske med vetenskapen som en gång betr. min moder. Då vi ungar någon gång påminde henne om ett löfte, som hon inte ville hålla kunde svaret bli: "Jag är inte sämre än att jag ta tebak". Vetenskapen lär nog med tiden ta tillbaka en hel del av det som tidigare ansågs vara "vetenskapens sista ord".

Frågan är nu bara om den värld, som Raudive fått in på sina band, är en för oss önskvärd bekantskap. Kanske ligger här ytterligare en fara för oss, som ännu lever kvar här. Kanske är där varelser som hindras att nå en naturlig befrielse från det tillstånd de befinner sig i, från att kunna mogna till ett bättre tillstånd och att förbindelsen med vår värld försenar deras frigörelse. Och kanske den nu öppnade kanalen kommer att införa ytterligare impulser i vår mänsklighet som påskyndar vår undergång. Det är ju ganska märkligt, att just då mänskligheten upplevt två grymma, stora krig och fortfarande hotas av ett sådant och dessutom hotas av undergång från andra håll, atomsprängningar, livsmedels- och vattenbrist, för att nu nämna endast några av de faror vi har att se upp för även spiritualismen framträder och utvidgar sina manifestationer. Den tro som förmedlats av kyrkan under århundraden och som började tagas upp av allt större skaror av mänskligheten lyckades materialismen, med "vetenskapen" som vapendragare, förstöra genom att förklara att utanför det synligas och mätbaras värld kunde intet liv finnas. Kanske är det nu tid att åter pröva frågan om det eviga livet, nu, då vi konfronteras med en verklighet av andra mått än tidigare. "Men bakom står Hin Håle och grinar smått förnöjd." Det kan hända, att vetenskapen hittar materialismen närstående förklaringar som säger att "något

slags liv" kan existera en tid efter den fysiska kroppens död, men det bevisar ingenting om ett evigt liv. Sådant har förresten redan skymtat. Därmed äro vi åter inordnade i en skapelse utan Skapare.

Ingen lär väl förneka att det är en ytterst intressant tid vi lever i — på gott och ont. Det skall här, lika litet som i förra årets anmälan ges något Bragelöfte. Detta nr av tidningen borde ju ha varit läsarna tillhanda för 6 månader sedan. Men resurserna har inte räckt till. Fortfarande är ett dygn bara 24 timmar här på Tellus. Några av dessa behövs för sömn, de andra har under denna tid varit och är ännu fyllda av arbete. Kanske jag måste förverkliga det jag skrev i förra numret, stänga av all förbindelse med yttrevärlden en vecka varannan månad, för att helt få ägna mig åt tidningen. Om så blir fallet finns en notis om saken på synlig plats i detta nr.

Nästa SEKLET nr 6

Oombetta har många redan insänt pren.avgifter för 1970. Jag är mycket tacksam för det förtröende som härigenom visas mig. Nästa nr av SEKLET blir nr 6 1969. Därmed är årgången avslutad så som det är utlovat. Snarast därefter skall nr 1 för detta år gå i press. För dem som vill skicka in avgiften för 1970 redan nu är ett inbetalningskort bifogat här (om det ramlat ur finns postgironr. å sista sid, överst). Det är givet att jag är glad att få in avgifterna, tidningen kostar mycket guld, men den som vill vänta tills nr 6 har kommit kan inte klandras här för. De som redan insänt en slant ombedes vara snälla att ha överseende för att de får inbetalningskortet. Distributionen går nämligen rätt maskinmässigt. Det skulle bli ett våldsamt arbete att skilja ut dem som redan betalt. Tvivla inte på att Er inbetalning kommit fram.

Nu är det för sent att önska Gott Nytt År. Därför: Ett Gott Nytt Decennium.

Men tro inte därför att jag stänger igen luckan för Utsiktstornet. Nej då. Vänner *Viktor Vallberg* vill vara med också. Jag sticker ner lafsingen i vänstra skrivbordslådan, där han har sina grejer, och fiskar upp följande:

Viktor Vallbergs funderingar

Jag såg i TV Strindbergs dramatiska verk Gustav Vasa. Detta skådespel har på vissa håll fått ett högt anseende. I detta såsom i nästan allt vad Strindberg skrivit följer såsom en bi-produkt inslag av smulor från det disharmoniska, splittrade själslivet hos författaren själv. Man må läsa t. ex. de "Blå Böckerna" — vilken rikedom på idéer, omdömen, sofistisk, forskning och direkta elakheter jämte bättre ansatser.

Det stod ett personligt meningsutbyte mellan *Strindberg* och *Sven Hedin*. Den senare betecknade Strindberg såsom "den svenska historiens hyena". — Var har man att söka ursprungskällorna till Strindbergs självtyp? Vår tids psykologi liksom föregående tidens börjar med den tidiga barndomen. Så har man anledning just i fallet Strindberg, den ogynnsamma barndomsmiljön med splittring i hemmet. Här har vi emellertid för övrigt det mest påtagliga fall av ett visserligen sällan, men dock en och annan gång förekommande fall av det bizarra, mångsidiga snillets framkomst ur rasblandningen: svensk, lapp, finne. Men resultatet blir ej alltid denna typ. I den nyssnämnda *Sven Hedin* har vi ett helt annat resultat.

Jag har erinrat om *Sven Hedins* karaktäris-

tik av Strindberg såsom "den svenska historiens hyena". Strindberg har fått många efterföljare. Det har t. o. m. blivit "modernt" att leta, om man skulle kunna finna någonting ätbart på historiens sophögar. Det brukar inte vara så svårt att finna material där. Så är det inte heller bakom vår historias bakgator. Gustav Vasa gav karaktären hos dessa historieforskare: "Det är en dålig fågel, som kackar i eget bo." Vi behövde en storstädare både beträffande vår egen och andra länders historia. Men det förutsätter också ett renlighetsälskande folk.

H. B.

TYCKFELSNISSE förlåt

TRYCKFELSNISSE

härjade svårt och våldeliga på redaktionen under julbrådskan.

Särskilt illa råkade Frithiof Hallman ut i förra numret (4) av SEKLET. Redan i rubriken till sin intressanta och upplysande artikel om *Vilhelm Ekelund* blev denne gode man utsatt för ett personligt övergrepp av det mest upprörande slag. Den lilla lömska krabaten (Tryckfelnisse alltså) lyckades nämligen smussla undan det viktiga andra e:et i diktarens efternamn, och kvar stod alltså — Eklund.

Vilket ju kan förleda vem som helst att tro, att artikeln handlar om en helt annan person.

(Här måste vi också ställa den ansvarige korrekturläsaren — som ju själv är en hängiven läsare och beundrare av *Vilhelm Ekelund* — mot vägen.

Att inte upptäcka det rekordfräcka tilltaget, fastän tidningskorrektur åtminstone ett par gånger passerat mitt framför näsan på honom, är ett helt enkelt oförlåtligt slarv, som kräver omedelbar förvisning till skamvrån. Krystade försök till bortförklaringar, eller hänvisningar till den s. k. mänskliga faktorn, godkännes icke!

Endast Frithiof Hallmans goda hjärta och förlåtande sinnelag torde äga den magiska kraft, som kan befria honom ur den förnedrande situationen och ge honom hans förlorade självkänsla åter.)

Hur deprimerande en bortfallen bokstav i en rubrik kan inverka på ett känsligt sinne kan signaturen själv vittna om. T. ex. då han för något år sedan i denna tidskrift fick överskriften till en liten samhällskritisk betraktelse förvanskad från "Andlig förblindelse" — vår tids stora folksjukdom — till "Andlig förbindelse".

(Ett försvunnet l kom alltså ordet att betyda så gott som sin motsats och rubriken att därigenom stå i en något egendomlig och överraskande kontrast till innehållet.)

För att nu inte tala om vad en samvetsgrann och allvarligt syftande författare kan råka ut för i dags- och veckopressen.

Undertecknad vet åtminstone en känd skald som efter varje hemsökelse av den lille upptågsmakaren måste tillbringa minst tre dagar i sängen under suckan och kvidan och inpackad i våtvarma omslag.

Då och då dock avbrytande den nödvungna men välbehövliga vilan med de förfärligaste rytanden, ursinniga upprusningar och obehärskade telefonpåringningar till den felande tidningen och dess för varje gång alltmera skräckslagna sättare — eller mera jämmerliga sådana

till vänner och bekanta med de mest långdragna utläggningar och redogörelser för vad som skulle ha stått.

Egentligen är det här med Tryckfelnisses plötsliga och oberäknliga inbrott i texten ett högst allvarligt problem, inte minst för en seriös tidskrift med anspråk på självaktning. I motsats till sin avlägsna frände, den godhjärtade Jul-tomten, är t. ex. våran lilla nisse i ständigt och febril verksamhet — hela året om . . .

Lurig och påpasslig som han är, dyker han opp när man minst anar det, rumsterar om bland bokstäverna, byter ut viktiga ord, rump-hugger ännu viktigare meningar, lägger till här och drar ifrån där, allt med samma otroliga fingerfärdighet — varpå han snabbt och ljudlöst försvinner igen . . .

Ofta hinner man inte ens fatta vad det är fråga om . . .

Även om han inte alltid lyckas fullfölja sina mer eller mindre illistiga uppsåt, kan ibland blotta misstanken att han befinner sig i närheten (han har en anmärkningsvärd förmåga att göra sig osynlig) vara tillräcklig för att sprida olust och förstämning, och i svårare fall huvudvärk (Örtagubben har dock botemedel!), bland överambitiösa och ansvarstygda medarbetare . . .

Men — tyvärr! — ofta nog lyckas han över förväntan . . .

Är nu korrekturläsaren i bästa form, d.v.s. frisk och framåt och på alerten, som det numera så hurtbulligt heter, då rättar han i efterhand till de uppkomna felen och bygger raskt men omsorgsfullt opp igen vad Tryckfelnisse hunnit riva ner — och då är allt frid och fröjd på redaktionen när tidningen kommer ut. Då trycker medarbetarna varandras händer, dunkar varann i ryggen och ser innerligt nöjda och belåtna ut . . .

Och över dem alla skiner redaktörens ansikte som en sol . . .

Men om korrekturläsaren *inte* är i toppform — såsom i det nu så sorgligt aktuella fallet med SEKLET nr 4, då han bara lyckades upptäcka och rätta till cirka tre fjärdedelar av all den oreda som Tryckfelnisse ställt till med — ja, då utbryter i stället den stora jeremiaden på redaktionen när tidningen är färdigtryckt, då blir det gråt och tandagnisslan bland medarbetarna, då försvinner den skinnande solen bakom molnen från ett annalkande åskväder . . .

Då lägrar sig sorgen
tung över borgen
på Luntmakargatan . . .

Då minsann, är det inte så roligt längre . . .

Den något så när fantasifulla läsaren behöver endast för ett ögonblick avbryta läsandet av den här spalten för att tänka sig in i och försöka förstå vad vår gemensamma vän Frithiof Hallman måste ha genomlidit de senaste veckorna — eller också är han hjärtligt välkommen hit för att betrakta hur korrekturläsaren har det just nu . . .

Men vi vill förbereda honom på att det inte är någon uppbygglig syn, precis . . .

Om läsaren inte kan komma — av brist på tid, respengar eller dylikt — slut då ögonen, och tänk er . . .

. . . att nödgas stå så där — djupt förkrossad och till synes övergiven av alla goda makter, med skammens rodnad brännande högt upp på kindknotorna, inklämd i ett mörkt och ödsligt hörn utan räddande bakdörr att smita ut genom — medan de hotfullt ekande stegen från

en förgrymmad redaktör och en förtvivlad författare kommer allt närmare . . .

(Detta är ingen skräckskildring ur Dantes eller Strindberg Inferno; det är endast ett stillsamt påpekande av vad Tryckfelnisse kan ställa till med . . .)

Efter denna verklighetstroga skildring ur det hårda men levande och friskt pulserande livet — åtminstone så som det brukar gestalta sig när Tryckfelnisse är i farten — återgår vi till de mera konkreta och djupt beklagliga händelserna på redaktionen under julfäktandet.

Uppmuntrad av sin framgångsrika attack mot den nämnda rubriken fortsatte och utsträckte den lilla sabotören sitt härjningståg även till artikeltexten. Titlarna till några av Vilhelm Ekelunds uppräknade verk utsattes därvid för grova förvanskningar.

Den sköna diktsamlingen *In Candidum* hade således alldeles i onödan förkortats till *In Candium*, *Dithyramber i aftonglans* däremot berikats med ett absolut överflödigt t. (Dithyramber — —) Den postumt utgivna aförism-samlingen *Campus et dies* hade försvenskats till *Campus och dies*, medan evighetsblomman *Helichrysus* i *Saltet och Helichrysus* hade fått sitt e utbytt mot ett a. *In silvis cum libro* hade blivit *In silvis cum grano* o. s. v.

Här måste vi dock inskjuta den måhända en smula oförsynta frågan om inte herr författaren själv haft ett finger med i spelet.

Eftersom hans manuskript inte finns tillhanda när detta skrives, och heller inte fanns tillgängligt vid den brådskande korrekturläsningen (av misstag nerläst i redaktörens skrivbordslåda; nycklarna i redaktörens ficka; redaktören på posten), så kan vi inte med bestämdhet avgöra om Tryckfelnisse är så slängd i det ädla latinska språket, att han självmant ändrar det fina ordet *libro* till det möjligen ännu finare ordet *grano*?

(Här bör kanske också en nyårsönskan vara på sin plats — nämligen att författarna själva noga kollar sina manuskript innan de lämnar in dem; detta underlättar i varje fall inte Tryckfelnisses samhällsvådliga verksamhet och förhindrar dessutom att uppslagsböckerna nöts ner i förtid.)

Att kasta om eller tappa bort viktiga bokstäver i namn är för övrigt en av Tryckfelnisses allra käraste sysselsättningar — om han nu inte upp-täcks i tid och obönhörligt kastas ut från redaktionen.

Bägge sakerna gjorde vi visserligen den här gången, men glömde i hastigheten att stänga till en ventil — med den pinsamma påföljden att den lille lede osedd smet in igen . . . Och med den ännu pinsammare påföljden att det antika och därmed också det nutida västerländska dramatys skapare, den geniala grekiska diktaren *Aiskylos*, fick sitt namn stavat — *Alskylos*.

Med Homer avsåg Frithjof Hallman utan tvivel Iliadens och Odysseéns väldige skildrare *Homeros* — och inte den berömda amerikanska tidningstecknaren och marinmålaren Winslow Homer.

Några av de stora tyska diktarna fick också lida för den lilla skälmens olidliga kläffingrighet.

— Vem är Wilhelm von Humboldt? frågar sig kanske fortfarande en och annan smått skakad

läsare, som tidigare trott sig vara något så när hemmastadd i den äldre tyska litteraturen, men som nu i stället känner mindervärdeskomplexet växa sig över huvudet.

Ett stort, soligt och befriat leende bör dock omgående sprida sig över hans bekymrade men säkerligen mycket sympatiska anlete, när vi härmed så älskvärt vi möjligtvis kan upplyser om att det givetvis var *W. von Humboldt* som åsyftades.

Att kalla *Platen* för *Flaten* kan inte ens med den mest överseende vilja i världen betecknas såsom annat än en ren oförsämdhet! Denna av inte minst Ekelund så högt skattade lyriker brukar annars ofta, om nu den sorgliga sanningen skall fram, bedriva ett visst samarbete med Tryckfelnisse. Inte avsiktligt visserligen, och inte heller på grund av någon slags själsfrändskap med den lilla busen, utan enbart genom sin namnlighet med antikens stora tänkare *Platon*.

Att *Hölderlin* på ett ställe råkat kallas *Hölderling* kan kanske tas med mera jämnmod, liksom att vår äktsvenska *Tegnér* på ett annat begåvats med det inte fullt lika vackert klingande namnet *Tagnér*.

Att "elysiska fält" rätteligen borde ha stavats "elyseiska fält" har förstås en och annan skarpögd läsare för länge sedan själv uppmärksammat?

Ett ovanligt fullt och förgärligt tryckfel misspydde också Frithjof Hallmans uppmärksammade inledningsartikel "Odödlighet", där vår tids främsta psykolog, den 1961 bortgångna schweiziska nervläkaren *Carl Gustav Jung*, råkat få sitt efternamn förvanskat, och samtidigt försvenskat, till — *Ljung*.

C. G. Jung är ju inte inom den moderna djuppsykologin och inte minst inom den parapsykologiska forskningen så välkänt och i SEKLETs spalter så ofta förekommande namn, att varje försök till billig ursäkt eller bortförklaring av det skedda skulle te sig enbart löjväckande.

Att Jungs lärare och kollega *Sigmund Freud* dessutom fått ett helt onödigt s infogat i sitt förnamn förstärker sannernligen inte korrekturläsarens vid det här laget totalt undergrävd position.

Vad kan vi nu göra annat än ta en stillsam kvällspromenad bakom närmaste husknut för att ge oss själv en rejäl och välförtjänt avbasning?

I varje fall kommer vi inte att ge några högt travande och tvärsäkra (och när den bistra och snöiga vardagen sätter in, ack så svårhållna!) s. k. bragelöften inför det nya decenniet — om sagolik bot och bättring, och allt det där . . .

Nej, sådan är vi inte. Vi biter bara hårt och envetet ihop tänderna och tänker tyst för oss själva:

— Vänta bara, gott folk! Nog hum-hum ska här bli *skärpning* alltid!

Möjligen kommer vi också att sätta ut en nykonstruerad och garanterat "mekanismäker" rättfälla i någon lämplig redaktionsvrå (obs: en sån där som man fångar de små djuren *levande* och absolut oskadda i; inte en slagfälla, vars djävulska konstruktion och användning vi på det skarpaste vill fördöma såsom varande kvalificerat djurplågeri!) för att med det snaraste söka infånga och därmed åtminstone tills vidare oskadliggöra såväl Tryckfelnisse som

"Lokalsinnet"

I en bok om frenologi, tryckt 1838, "Introduction de la Phrénologie", läser jag följande: "Med tillhjälp av lokaliseringssinnet kan hundens återfinna vägen på hundra mils avstånd. Det är också detta sinne, som leder flyttfåg-larna till sina boningsplatser. Men denna djurens instinkt är dock ännu inhöjd i stor ovisshet och de fenomen, som denna gåva framvisar, äro ofta alldeles oförklarliga. Man känner en hund, som rest mer än hundra mil till sjöss, och likväl hittat landvägen hem till sin förra bostad. Och det saknas inte erfarenhet att samma gåva kan uppträda även hos människor. T. ex. en blind man, som om han gått en väg en gång, kunde utan svårighet och utan att ta miste hitta densamma på egen hand. Likaså en 14-års gosse, som kunde taga sig fram rätt igenom Glasgow och alla svårigheter på vägen, som om han varit fullt seende. — Jag kan också själv berätta om en man i Lappland, som blev blind först sedan han var över femtio år. Denne tog sig fram på en väg med stenar och klippor kastade om varandra så besvärligt att mången frisk, seende skulle inte ha vågat att ta sig fram där. Jag har vid förklaringen av denne mans gåva inte kunnat finna någon annan än att han hade samma känselgåva som flädermusen, som med förbundna ögon kan flyga i ett rum, där man spant upp trådar, utan att snudda vid dessa.

1838 hade man, som vi hörde, inte någon förklaring på dessa fenomen, men man kallade dem "instinkt". Och längre har man inte ännu kommit i förklaringar på detta område med mindre än att man söker hos sådana forskare, som inför vetenskapen äro kättare, t. ex. Straniak, som skrivit en vetenskaplig bok, som han kallar "Die achte Grosskraft der Natur".

Det är strålningskraften. Det är medels förmågan att använda denna kraft, som både djur och stundom människor kunna orientera sig, såsom vi här i Seklet redan förut mer än en gång redogjort för, men som behöver upprepas många gånger efter vad man kan erfara.

V. V.

hans ohjvlade kompis den mänskliga faktorn.

(Snälla faktor Holmberg på tryckeriet, bli nu inte nervös! Det är inte er vi siktar på den här gången.)

Djupt nerbruten kryper korrekturläsaren — som fått tio minuters permission från skamvrån — just nu omkring på det av fröken Monica prydligt nyårsfejade redaktionsgolvet och letar efter en passande plats för denna i sanning snillrika — för att inte säga epokgörande — fälla, som vi numera allvarligt räknar med kommer att göra de båda nämnda kumpanerna till enbart historiska företeelser.

Trots det beklagansvärda tillstånd som denna så hårt provade man allttjämt befinner sig uti, tycker man sig dock igenkänna hans röst i den ynkligt svaga och snyftliknande snörvling som stiger opp bakom den med stor ordentlighet tömda papperskorgen under redaktör Bloms manusfyllda skrivbord:

— Gott Nytt Artonde på er allesammans — med undantag för Tryckfelnisse och den mänskliga faktorn!

(Snälla faktor Holmberg på tryckeriet, bli nu inte — —)

Henrik Nilsson

Ur Ida Lindbergs dagbok

Det är fest varje gång ett nytt avsnitt av de bådas, Viktor Vallberg och hans hustru, dagböcker ramlar ner i redaktionens brevlåda. Allt annat får vika för avnjutandet av dessa bådas upplevelser under den första, spirande kärlekens dagar. Och här överlämnas det sjätte avsnittet, med förhoppningen att det är fler än Red. som gläds åt läsningen.

Den 13 april 1905. I dag fick jag dagboken jämte två brev från min fästman. Tack Viktor för allt vad, du skrivit! Tack för varje kärleksfull tanke, varje bön — tack för allt! Må Gud löna dig! — Nu är V. kanske framme i Risbäck. Den som finge vara en liten råtta och sitta tyst i någon vrå och titta på tomten, när han träder in i sin stuga.

Den 17 april. I aften kommo några grannfruar hit. Vi hade trevligt. Jag tänkte då på min lille herde, som sitter ensam därborta i Risbäck. Han har kommit från en oas ut i öknen för en tid — men vi behöva det ibland. Jag tänker på vad pastor Funcke säger i en av sina böcker. När han under en sjukdom vistades ensam på en badort, tänkte han, att Gud ville ha honom för sig ute i ensamheten.

Nu har jag sytt åtskilligt på min s. k. utstyr. Den blir långt ifrån storatad. Hur många drömmar ha inte flätats in med nålstyggen. Det ligger en säregen poesi över detta arbete och jag sjunger vid maskinen. — Den roligaste, men kanske på samma gång en av de hjärtligaste lyckönskningarna fick jag i dag av en 79 årig, Anna i Skackträsk. "Lycka till stor go' giftel! Ja spåke (spådde) ju att du skul' val gift ve en präst". Hon gav mig en välvillig och behjärtansvärd förmaning: "Glöm nu int stor Pappa, som du ha där sö i väla!" (Gud)

Vad det är underligt tänka, att vi en gång kanhända komma att läsa denna bok tillsammans i Risbäck. Ibland kommer det över mig sådan ångslan. Hur ska jag kunna bli en god och förständig husmor. Av egen kraft kan jag intet. Du måste förlåta mig Viktor, om jag ej kan bli sådan att alla mina intressen gå upp i hushållsbestyr. Jag har försökt det här hemma ibland. Jag har arbetat dag ut och dag in — jag har föresatt mig att varken ta i en bok eller penna på så eller så lång tid. Men till slut har det kommit över mig en sådan oro och trånad — en kvävande känsla, som nästan gjort mig sjuk. Därför, låt oss vara drömmare och diktare liksom under "tomtetiden" i Sorsele. Giv oss barnatro och barnasinne käre, himmelske Fader!

"Som barn allena med hjärtan rena,
du vill oss i din Faders hus förena."

Tisdag den 16 maj. "När våren kommer och sommar blir, då är det trevligt att hava liv", brukar farsgubben sjunga, då han går med kikaren ute på gården och ser hur det våras. Han är nog idealist han också på sitt inbundna något orginella vis. I dag har jag tagit ut innanfönstren på mitt rum. Lillån är öppen, vågorna skvalpa mot stranden.

Onsdag den 24 maj. I dag följde jag Hilda till Rankbäcken och lade ut sju nät. Vi kokade kaffe ute för första gången i vår. Härligt! Fåglarna sjöngo... Den som vore en taltrast, som finge sitta och gunga i solskenet på en furukvist och sjunga för människorna, för de stackars sorgsna människorna... Eller den som vore en getarflicka, som fick springa omkring i skogen dagen lång! Jag är bestämt

"vitertagen". Ingenstädes trivs jag så bra som i skogen. Där är jag hemma — där får min fantasi fritt spelrum. Där berättar furorna de vackraste sagor, fåglarna de skönaste sånger. — "Det är en mor, som berättar sagor, så länge de vill höra. Livet i skogen det följde dem i sätervallen och hojade till dem från gran och fur, berg och lid," säger ådalsförfattaren Pelle Molin. Han tillägger: "Tänk, om ni kunde begripa allt det där! Det kan vara svårt för den som icke är född i fjället."

När jag läser Adalens Poesi erinrar jag mig, när jag följde getarflickan till skogen och satt och hörde vitorsagorna och historier om bergtroll och sjöor. Vilken friskhet, vilken ursprunglighet! När korna lade sig kring getarelden och hjärtade (idisslade), då öppnade vi näverkanten och åto vår middag. Sedan tuggade vi på stora gredelina kådknölar, som vi togo från grannarna. Under deras grenar växte linneor, som vi prydde oss med. Hur lycklig var ej Idalill! Men ibland blev skräcken för vitran så stark att man för ett prassel i en buske väntade att få se viterkvinnans röda kjol mellan träden.

Sönd. den 4 juni. I dag var jag i kyrkan. "Nyprästen" predikade. Underligt var att höra sin egen lysning läsas upp från predikstolen. Sedan har jag suttit ute i "Tuvan" och läst brev från min hjärtevän. Medan jag vandrade i skogen föddes den:

Lappflickans Vuole (sång)

Nu dalar solen över blåvitt fjäll
Det vida träsket ligger lugnt och drömmar.
Min hjord går betande på mossig häll.
En sådan kväll jag all min trötthet glömmar.
Hur klart de pingla skällorna i kväll,
i rosenrött står Västerdalens fjäll.
Min kloka hund — snart är det tid att vänta.
Tyst! hörde vi ej steg i skogens glänta!
Ett prassel ifrån närmsta lövskogslund.
Mitt hjärta slår — Är det väl han, som nalkas?

Blott han kan komma i en sådan stund.
Nu skall han skrämna mig förstås och skalkas.

När dagen lång man ensam här måst vandra
Hur ljuvt att räcka händer till varandra!

Onsdagen den 14 juni. I dag hade vi kaffe och middag med och rodde ut till ett vackert ställe av Sorseleholmen mitt för det vackra Stensundsberget. Vi sutto i skuggan av en lumig gran och dinerade. För mig blev det ett avskedstagande. Torsdag och fredag blev det även många avskedsvisiter. Och nu: Farväl du kära hem vid Vindelstrand! Hur mycket har jag icke upplevt här av sorg och glädje! Tusen osynliga trådar fästa mig vid denna plats. Den som kunde flytta den med till Risbäck! Till varje fura, till varje buske viskar jag ett tack och farväl. Jag vill minnas min hembygd, som den nu står i nyutslagen midsommarfägring med ung björkskog, solsen och fågelsång. "Sagans ådal", mitt barndoms paradiset. Skall jag återse det en gång? Är jag då samma Idalill? Finnas idyllerna kvar? Kanske är allting främmande

Skräväsendet

Det finns en historiebetraktelse, som utgår från människosläktets morgongryning och tolkar den sålunda: Vid övergången från djurtillståndet till människotillståndet levde varelserna i likhet med de djur, som bilda hjordar, ett tillstånd i s.a.s. kommunistisk oskuld. Emellertid avskilde enskilda grupper sig alltmer. Det uppkom familjebildningar, släktbildningar och därmed uppkom även enskilda egendomsförhållanden. Detta var upplösningen av det omedelbara, oskuldssfulla tillståndet. Det var släktets stora syndafall. Ty nu uppkom det privata, enskilda intresset, individualismens födelse. Därmed inträdde allehanda söndrande orsaker, avund, svartsjuka, girighet, stöld, slagsmål, mord, ett allas krig mot alla.

Allteftersom anspråken på livet stegras, allteftersom man lär sig nya färdigheter, uppstå nya gruppbildningar. Så blir det enskilda yrken, smeder, skomakare, skräddare o.s.v. Yrkena gingo oftast i släktarv. Vart yrke sökte att skydda sig självt, att hävda sina egna intressen. Så uppkommo så småningom de olika skråna. Sin högsta utformning nådde de i medeltiden. Ingen kunde bli medlem i skrået utan att ha lärt yrket. Man måste genomgå gesällprov och mästarprov.

Det hade emellertid uppkommit även andra samlingslinier i anslutning till egendomsförhållandens. Egendom var på den tiden främst jordegendom samt i städerna hus. Jordegendomen innehades av två kategorier: De stora jordegendomarna av adeln, som också var krigarståndet, samt av mindre jordägare, bönderna. Under tiden uppkommer en samhällsbildning, i vilken de olika "stånden" utformas: Adel, Präster (det lärda och andligaståndet), Borgare och Bönder, men arbetsförhållandena förändrades. Hantverk förvandlas till stor industri. Därmed uppstår en ny arbetsklass av industriarbetare, egendomslösa, underbetalda, dåliga arbetsförhållanden, dåliga bostadsförhållanden. Den gamla ståndsindelningen håller ej stånd, skråordningen ej heller. Medborgarrätten sitter ej i arbetsuppgift inom samhället eller ställning inom "korporationen" utan i förmögenhet och inkomst, "medborgarrätt heter pengar". Denna rätt avskaffades och vad kom i stället? "Klass-samhället" samtidigt med att man trodde sig avskaffa det. Somliga tänka sig klass-samhället uppbyggt i en förnyad form av skräväsendet (t. ex. syndikalisterna), men i strängare organisation. Andra se idealet i diktatur såsom den enda möjliga behärskningen av klass-samhället, nämligen i formationen av endast två klasser, styrande och styrda, härskare och underlydande. Men inom kyrkan rör sig nybildningar såsom med makten av en naturkraft i typ av det gamla skräväsendet, "syndikat", "korporativa" samlingar, individuella formationer — "evigt kan ej bli det gamla, vad förmultnat är skall ramlas." Det som går mot människonaturens innersta lagar, blir hastigt gammalt och förmultnat.

V. V.

och annorlunda? Var äro väl då gamla far och mor? — Nej, håll modet uppe! Du skall glömma allt och bli lycklig hos din make.

Idalill skall följa sin sjömansgosse ut på stormande hav... Jag kommer ihåg ett citat från "Gunvor Thorsdotter till Härö: Hjälpmig Gud, ty havet är så stort och min båt så liten!"

Dagmar V-g. J-n.

Bondenäring — Kulturdebatt

Först något om rubrikens två ord.

Ordet *bonde* kan härledas ur boende, bofast. Bondenäringen utgör en första kultur, en första civilisation. Mänskan lärde sig odlingslandskapets fördelar.

Kulturdebatt vad är det? Man hänvisar till tidningars, radios TV:s kulturavdelningar. Någonstans därinne skall kulturdebatten dölja sig.

Man kan mena att kulturdebatten är något mycket väsentligt: En nations livsnerv! Debatt har blivit ett populärt ord — kanske hör det inte riktigt längre samman med kulturyttringar?

Vad man saknar i den kulturdebatt som sägs föras i vårt land är inte lätt att precisera i få ordalag — kanske är det fråga om ideologier-nas död.

Varför har inte kulturdebatten rum för de yttringar som finns kvar av gammal bondekultur. Bygdeforskare vet berätta hur skralt intresset är. De senaste åren har talet om böndernas odling endast förekommit i sammanhang med ekonomi och då att det vore bäst att avveckla svenskt jordbruk så snabbt som möjligt.

När den gamla bondenäringen kommit i stryckklass — bönder skall inte finnas till annat än som en grupp automatiserade robotar, småfolk får inte finnas till där inte — är det inte något nytt i vår historia.

Men redan Sigvat kvad i Sanningssången:

"Vem eggar dig tappre kämpe,
att dräpa böndernas hjordar?
Övermod är det
att öva slikt i eget rike."

Och i arbetarrörelsen fanns klara linjer att den i vårt land från början anslöt sig till tanken på ett samhälle med fri bondenäring. En verklig ideolog inom arbetarrörelsen, Fabian Månsson, nöjde sig inte med att i otaliga riksdagstal och diskussioner ställa sig på arbetarnas och bondeklassens sida. I sin historieforskning hade han siktet inställt på hur böndernas rättigheter kringskurits tiderna igenom, han uppehöll sig med förkärlek till tidigt 1500-tal då bönderna ännu var en organiserad enhet. Från den tidsepoken rörde han sig med frågeställningar om inte kampen mellan klasserna spelat större roll än själva statsbildningen.

Generaldirektör Anders Örne har räknats till vår demokratis ideologer. Sina tidningsartiklar från andra världskrigets år samlade han i en bok under titeln "Sunt bondeförstånd". Där anmärks visserligen att bondeförståndet inte tillhör de självlysande materierna — det lyser nog inte alls. Också erinras om det gamla statsmannaordet om med hur liten visdom landet kan styras.

Statsmannen Örne präglade några tankar under andra världskrigets dagar som borde uppmärksammas idag och därför här citeras:

"Det sunda bondeförståndet har redan i urgammal tid funderat ut att det är arbete, tålamod och klokhet som skapa värden av vad slag de vara må. Därför ha bönderna och deras vederlikar aldrig älskat kriget och ha satt föga pris på den hjältegloria, som stora erövringar ge åt segrare. Det gäller också om de befolkningsgrupper, som i arbetsfördelningens tidsålder ha övertagit en del av de förr till familjehushållningen på landet hörande sysslor: industribe-folkningen, teknikerna, arbetarna, köpmännen, organisatörerna. Deras naturliga inställning, om deras själar icke pressats in i ett

för dem främmande politiskt sammanhang, är i alla delar densamma som odalbondens. De veta, att det icke är erövringskrig och bråk och stolta politiska gester som åstadkomma några framsteg, utan blott det trägna målmedvetna arbetet. De känna väl till att det är de själva och inga andra, som få betala både de krigiska äventyren och bygga upp vad de mäktiga krigsherrarna slagit sönder och brutit ned. De äro också fullt på det klara med att alla krafter måste uppbådas och allt, även livet, offras, om det egna landet hotas av sådana herrar."

Det är inte med så liten förvåning man läser en förutsägelse om ekonomi i en artikel av Anders Örne från 1944. Det gäller småbrukarna och det nödvändiga att de existerar i vårt land. Efter statistik och sifferbevisning fastslås att det gäller att ordna jordbrukets ekonomi på så sätt att de små kan fortsätta en självständig tillvaro. Något annat "skulle innebära en omätlig förlust för vårt lands ekonomiska, politiska och kulturella framtid, om det utmärkta folkelement småbrukarna utgöra skulle försvinna."

Man kunde därmed komma till insikten att de senaste tjugo årens spekulation i nedläggande av småbruk lett till "omätliga förluster". Alltjämt påstår dock några nationalekonomer att man borde slå ett slag för ytterligare storbruk, detta utan man tar lärdom av "problemen". Vi känner till glesbygds-, minoritets- och miljöproblem. Det finns så mycket just nu som kallas "problem"; någon borde göra en ordentlig förteckning över dem. Men det vore hederligt om man i dessa sammanhang talade rent ut att vårt land lidit stora förluster.

Det är möjligt att ökad svensk import av jordbruksprodukter hos oss kunde undanröja klyftan till de lågavlönade. Jordbruksvaror fås billigt av uppköparna tack vare billig arbeidskraft. Om de underbetalda i den näringsgrenen avgränsades till utlandet vore ju det problemet inte vårt! Är det då fråga om hederlighet internationellt?

Djurfabrikernas tid i Sverige skulle vara förbi enligt de senaste årens rön bl. a. vid försöksgården Östad. Trots fullständig rationalisering är gården inte ekonomisk möjlig. Anledningen

Elisabeth Ståhlgren

AGNI YOGA eller ELDENS YOGA

Här möter oss Indisk kunskap anpassad efter västerländska behov.

Boken har tillkommit efter framgångsrika kurser författarinnan anordnat. Den är en utvidgad och reviderad produkt av dessa och försedd med illustrationer.

Yoga är något så gammalt, att det kan förefalla föråldrat. Ändå är den en tidlös lära som kan tillämpas på livets alla olika utformningar. Den form, som här valts, är en produkt av övriga former och kan med framgång användas av alla med ordinär fattningsförmåga.

Den är en Vishetens Yoga, och har således intet att göra med kropps- och meditationsövningar. Den är en vetandets väg mot målet!

Kr 14:—

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

till olönsamheten är delvis den stora sjukdomsfrekvensen bland djuren. Även andra djurfabriker skulle möta ödet att vara olönsamma.

Det är att notera att flera varnande röster höjts mot bondenäringens bortrationalisering. De varnande rösterna ha mötts med förlöjligande i stil med att de skulle vara "romantiska". Man har då med "romantisk" menat något löjligt i veckotidningsväg och inte den romantik som hör vår kultur till i religion och kultur.

En nutid och framtid ropar efter den romantik som närmast är besläktad med idyll — vänlig miljö. Kan denna bevaras från gammeltiden och vidare återuppbyggas?

Ur den stora lyriken . . .

Vän! i förödelsens stund, när ditt inre av mörker betäckes,
när i ett avgrundsdjup minne och aning förgå,
tanken fladdrar försagd bland skuggestalter och irrbloss,
hjärtat ej sucka kan, ögat ej gråta förmår;
när frånt din nattomtöcknade själ eldvingarna falla,
och du till Intet, med skräck, känner dig sjunka på nytt —
Säg, vem räddar dig då? — Vem är den vänliga ängel,
som åt ditt inre ger Ordning och Skönhet igen,
bygger på nytt din störtade värld, uppreser det fallna
altaret, tändande där flamman med prästerlig hand?
Endast det mäktiga Väsen, som först ur den eviga natten
kysste serafen till liv, solarna väckte till dans.
Endast det heliga Ord, som ropet åt världarna: "Bliven!"
Och i vars levande kraft världarna röras ännu.
Därföre gläds, o vän! och sjung i bedrövelsens mörker:
Natten är dagens mor, Kaos är granne med Gud.

Erik Johan Stagnelius
(Ur "Elegier")

Hundra kalorier mindre

Nya amerikanska riktlinjer för en hälsosam näring.

I USA har man nyligen publicerat en skrift med titeln "Riktlinjer för täckande av vårt livsmedelsbehov". Boken har givits ut av Det nationella forskningsrådets livsmedelsutskott i den amerikanska vetenskapsakademien. Enl. denna skrift skall det genomsnittliga dagligen erforderliga kaloritalet hos män (över 22 år) reduceras till 2800 och hos kvinnor till 2000 kalorier. Jämfört med Forskningsrådets sista publikation år 1964 betyder detta en minskning av kaloritalet med 100 enheter prö person. Rådet riktar sig i första hand till alla amerikanska gemensamhetskök, skolor, soldater o.s.v., men torde även kunna anses vara en god riktlinje för alla privatpersoner såväl i USA som i andra länder.

De uppgivna riktvärden, som har utarbetats för den normala genomsnittsmänniskan, hennes normala verksamhet och rörelse, garanterar en tillräcklig näring med här uppgivna kalorital. Man har här i hög grad tagit hänsyn till de verkliga väsentliga livsmedlen och näringsämnen så som äggvita, kalcium, järn, vitamin A, C och D samt tiamin, riboflavin och niacin.

F. H.

Vetenskap och läkekonst

Vi gör här en sammanfattningar ur den engelska broschyren "Science and Healing".

Dessa nya upptäckter ådalägga huru ovetenskapliga de nuvarande metoderna, som vila på vivisektion, äro. Skillnaden mellan de två skolorna är skillnaden mellan naturens krafter sådana dessa äro kända från forntiden och konstlade försök med kemiska experiment eller isotoper och andra konstgjorda medel, varvid kroppen betraktas som ett mekaniskt instrument med förbiseende av att människans innersta väsen är av andlig natur och radioaktiva krafter.

Hos djuren kunna vi iakttaga de radioaktiva krafterna mer än hos människan, t. ex. i flyttfåglarnas förmåga av vägledning eller djurens förmåga att finna läkemedel. En engelsk författare berättar i en uppsats om sina erfarenheter av skeppskatterna, huru dessa långt på förhand kände den annalkande stormen och uppsökte gömställen, de märkte t.o.m. under kriget om det var fientliga eller fredliga fartyg som närmade sig.

I samband med kriget ha många saknade blivit återfunna av mediala personer var de befunno sig i fångenskap. "Vi ha också det välkända fallet, då Peter Hurcos hämtades från Antwerpen till London för att ta reda på vart kröningsstenen hade blivit förd från Westminster Abby. Med hjälp av det sjätte sinnet kunde han uppspara dem, som fört bort stenen och även att tillkännagiva numret på den bil, i vilken den hade blivit bortförd.

I en skrift "Nottre Sixtièmes Sens" berättas om abbé Mermet, som ägde de fördolda krafterna i hög grad utvecklade. Denne ombads att söka efter vad som skett med ett barn, som försvunnit och som ej kunnat återfinnas. Med

tillhjälp av pendeln hade han på en karta återfunnit barnet öde. Det fanns, sade han, högt uppe bland klipporna, varvid han pekade ut en punkt på en karta. Sökarna begåvo sig till den utpekade punkten och funno kvarlevorna av barnet i ett örnbö. Abbén hade också utpekade tvänne punkter på barget, där örnen vilat för en stund med sitt byte.

Père Bourdoux berättar om fall, då sensitiva personer i Frankrike kunde ställa diagnos endast med händerna genom att föra dem fram över kroppen, t. ex. finna tuberkulosa som en kylande ström i handen. Somliga ha förmåga att ställa diagnos även efter ett porträtt.

De utomordentliga läkedomskrafterna, som utvecklades hos den svenskfödda fröken Victoire Skarin, hänvisa till vilka oerhörda möjligheter, som ligga i utvecklingen av helande krafter, gömda i gåvan av det sjätte sinnet. Hennes sätt att ställa diagnos, av en bemärkt fysiker i Paris kallat taktoscopy — iakttagelse genom känslan — var utom motstycke i exakt. Fröken Skarin kunde medels sina händer stimulera naturlig läkning och genom insättande av regenerativa krafter upplösa invärtes tumörer t.o.m. cancer utan tillhjälp av medikamenter eller kirurgi. De resultat hon uppnådde äro otroliga. Hennes gåva hade allt mer blivit känd både i Paris, London och U.S.A. och man hade ämnat sätta upp ett institut för utbildning av hennes läkedomssystem, då hennes tidiga död gjorde det om intet. Fröken Skarins verk har blivit beskrivet av miss Lind-af-Hageby i en skrift utgiven av "The Animal Defence and Anti-Vivisection Society" 1930.

I Tibet har förmågan av radiestesi nått en hög grad av utveckling. Fru Neel, som vistats 14 år i Tibet och levat sig in i folkets förhållanden, har meddelat huru de som ägde den naturliga förmågan genom långvarig träning utvecklade densamma, så att deras kropp var ett fullkomligt lydigt instrument för anden, så att de t. ex. kunde göra kroppen okänslig för både köld och hetta. De ägde förmågan att bota sjuka, såväl om dessa fördes till dem som om de befunno sig på avstånd. De ägde förmågan att förutsäga regn och huru länge det skulle fortvara.

I Irland utövades före vår tids veterinärkonst ett egendomligt sätt vid botandet av djur, som kallades för "viskningen". Den som ägde gåvan gick in i stallen och viskade till djuret. Varje distrikt hade sin "viskare". En sådan hade sin hemliga metod (formler och böner), som gick i arv inom släkten från far till son. Denne kom tidigt på morgonen på fastande mage till djuret och utförde sitt verk utan ersättning.

Vad som här anförts är endast spridda inblickar i det ändlösa området för användningen av de radioaktiva krafterna allt ifrån forntiden. Denna sida av tillvaron och dess möjligheter har dock intet intresse i nutidens s. k. vetenskap. Denna söker t.o.m. att genom lagstiftning förhindra användandet av dessa dolda krafter. Dess vetenskapliga fält och intresse är nästan helt inneslutet i vivisektioniska experiment (beräknas till 20 miljoner årligen). Om dessa ha upplysta människor givit vittnesbörd såsom t. ex. kardinal Manning: "Jag kan inte förstå hur någon civiliserad människa kan hålla på med utövandet av en sådan praxis... Jag tror inte att detta är den väg, som den Allvise och Allgode skaparen av oss alla har avsett till upptäckter inom läkekonsten, som skulle vara en av hans största gåvor till mänskligheten... jag kan inte tro det, jag kan inte anse det för en sann lärdom utan vidskeplighet."

I SEKLET för 15 år sedan:

Om läkarna och förhållandet mellan kropp och själ...

"Lekmannen undgår knappast intrycket att läkarna rent dogmatiskt håller fast vid en föråldrad, rent materialistisk uppfattning av förhållandet mellan kropp och själ. Trofgen finns det hedervärda motiv bakom denna envishet, framför allt rädslan för att ge övertron och kvacksalveriet det allra minsta lillfinger. Men det finns också en envis vilja att blunda för allt, som kan tänkas rubba de en gång fastställda cirkelarna; det fysiskt verifierbara skall vara det enda verkliga och därmed basta. Tanketrevare i annan riktning bemöts knappast med sakliga argument.

För inte så länge sedan talade jag med en ung man, som på grund av långvarig depression varit intagen på ett psykiatriskt sjukhus. Under den tid han vårdades där, hade han hunnit med att genomgå sju och skriver 38 (trettio-åtta) elchocker. Upplysningen härom gav mig en intensiv köldrysning utefter ryggraden och nog måste man säga, att den — om den är korrekt — ger en inblick i någonting ganska skrämmande.

Hade det gällt en fysisk sjukdom, hade läkarna förmodligen långt tidigare kommit underfund med att behandlingsmetoden just i detta fall kanske inte var den absolut rätta. Tanken på en operation som, om den inte medför önskat resultat, upprepas 37 gånger till, förefaller åtminstone mig tämligen grotesk. Men nu var det fråga om själen och då tycks inte de upprepade misslyckandena ha föranlett ens ett enda ögonblicks eftertanke, ingen annan reflektion än denna; om och om igen och desto mer energiskt, så hjälper det väl till sist.

Det är svårt att förstå varför, om man inte får tänka sig att det för vederbörande — omedvetet eller halvmedvetet — var frågan om en principsak. Misslyckas ett rent fysiskt ingrepp vid en psykisk sjukdom, så pekar detta på att rubbningen i detta fall inte har kroppsliga orsaker. Erkänner man att ett sådant kan förekomma tyder detta återigen på tillvaron av en själ som kan insjukna på egen hand, och det är just så det under inga omständigheter får förhålla sig.

Samtidigt har läkarna under de senaste åren i allt större utsträckning erkänt tillvaron av s. k. psykosomatiska sjukdomar, som drabbar kroppen, men vilkas grundorsak ligger på det psykiska planet. Det är m. a. o. inte säkert, att jag är deprimerad därför att jag har magsår, jag kan också få magsår därför att jag är deprimerad. Typiskt nog har emellertid ingen vågat dra den närmast till hands liggande slutsatsen; att själen är en självständig realitet inom människan, som påverkas av kroppen och påverkar den, men som inte är identisk med den.

Inte att undra på. Den läkare, som vågade göra detta, skulle säkerligen i hög grad riskera sitt anseende bland kollegerna. Snävheten och de tydliga tendenserna till ostracism gentemot läkare som John Björkhem eller Gunnar Nordgren talar sitt uttrycksfulla språk.

★

Vill man ha ytterligare bevis för dogmatismen och oviljan mot nya synpunkter på tongivande läkarhåll, kan man dra sig till minnes den be-
drövlige psykoanalysdebatten i Dagens Nyheter för ungefärligen ett år sedan. Där dekreterade exempelvis Olof Kinberg med en svensk

Tvillingarna

Som vi såg i våra betraktelser beträffande Vädurens och Oxens tecken har det här inte bara rört sig om en astrologi som har spelat en viss roll i den enskilda människans liv. Hela tidevarv — kulturen, filosofin, magin, mytologin, mystiken och religionen har samtidigt i hög grad präglats inflyttandet av zodiaken. Astrologin är ju, som redan påpekats, mänsklighe- tens allra äldsta vetenskap. Det märkvärdiga med den är att det inte har funnits något folk som ej på något sätt kommit i större eller mindre beröring med den. Hos de primitiva har det kanske rört sig om en och annan astralmyt som präglat stammens liv, tro och seder och hos de högre utvecklade kulturena blev astrologin grunden för alla andra vetenskaper, som med tiden utvecklats ur den.

Också vårt moderna liv i detta tjugonde sekel präglas ännu, om vi erkänner det eller inte, om vi hänler åt det eller icke, av urgamla astrologiska traditioner. Religioner som kristendomen, buddhismen och islam är helt otänkbara utan en djup astrologisk påverkan, hela vår moderna matematik och geometri, astronomi och mytologi är baserad på astrologin. När Pytagoras återvände från sina långa vistelser i det gamla Egypten och i Babylon förde han djupgående astrologiska kunskaper med sig till Grekland, varifrån sedan den antika astrologiska kunskapen började sprida sig över hela den övriga världen. Pytagoras skulle samtidigt bli den gestalten i vår kultur som lade grunden till såväl astronomin, matematiken, geometrin som hela vår occidentala filosofi, det var han som har präglat uttrycket filosof av philos (vän) och sphos (den vise), samt slutligen till den musikaliska harmoniläran och människans läkning genom musik.

Vi såg i våra tidigare betraktelser att solen på sin stora kosmiska vandring den 21 mars trädde in i Vädurens tecken, alltså den dagen som vi brukar inleda våren med. Där föreblev den sedan under en månads tid för att därpå träda in i Oxens tecken till den 21 juni, dvs. midsommardagen.

Under Vädurens teckens vaknade naturen åter till nytt liv efter den långa vintersömnen. Vi såg även varför människan en gång i grå forntid just har kännetecknat denna kosmiska period med ett vädurstecken, dvs. att det just var vädurens horn som kännetecknade genom- brottet från mörkret till ljuset, ur jorden mot

solen, hur alla växter vid den tiden vaknade på nytt och hur människan själv föddes på nytt igen. Vi såg slutligen att detta tecken även signifierar djurets och människans fö- delse, om vi t. ex. tänker på v-formen som ägget får när den lilla kycklingen och fågeln bryter fram ur sitt mörker mot livet, den lilla människan kommer ur sitt mörka rike och bryter ut i livet genom skötets v-form och grodden tränger fram ur myllan. Överallt där alltså naturen och livet vaknade mötte vi samma v-formiga symbol. Men det behövdes en genial människas intuition att ur tidens eget mörker upptäcka tecknets betydelse, begripa vad det var fråga om, lösa zodiakens djupa gåta och vi såg att det var den österrikiske forskaren Hans Sterneder som skänkt oss denna gyllene nyckel, en av vår egen tids män- niskor.

De makter som inte ville att den urgamla astrologiska visdomen skulle bevaras till vår tid har gjort allt i sin förmåga för att förstöra så mycket som möjligt av tidigare människors vetande och insikter. Bibliotek efter bibliotek i de stora gamla kulturländerna brändes ned och tusentals inskriptioner i templen mejslades bort, så att det slutligen bara var ett och annat ord som muntligen vidarebefordrades från en människa till en annan, en muntlig tradition, som ju under dessa tidigare analfabetiska ti- der ofta var likvärdig med en skriftlig sådan. Om vi bara tänker på hur Homeros Iliad och Odysse under århundraden levde vidare genom tiderna och traderades från en generation till en annan, hur kristendomens ord, logos, över- levde långa tider tills det för första gången sattes på papper i gestalt av vår Bibel osv. Det fanns, som vi såg, kretsar som var ange- lägna om att tysta ned astrologins läror så- som det har funnits andra som var angelägna om att tysta ned kristendomen och hejda dess spridning över jorden. De äldsta, av en slmp, till vår tid bevarade babylonska skrifterna be- finner sig f. n. i British Museum i London. Det är en del av konung Assurbanipals skiffer- tavlebibliotek från sjätte seklet f. Kr. Texterna består till stor del av astrologiska profetior. Ett annat verk som överlevt tiderna är det assy- riska Gilgamesch-eposet, som förenar tjuvtiden med den därpå följande astrologiska perioden, dvs. Tvillingarna, men även innehåller delar som tydligt leder oss tillbaka till Kräftans zo- diak, nämligen berättelsen om syndafloden, som sedan övertogs in i Bibeln.

Gilgamesch-eposet

Då vi redan tidigare har behandlat Oxens zo- diak skall vi här i korta drag försöka skissera de astrologiska grunddragen i Gilgamesch-eposet, som i stora delar bevarats till våra da- gar och som torde vara en av de äldsta skrif- ter vi, i nytryck, kan låna på våra allmänna bibliotek i dag. Myten behandlar som bekant tvillingbröderna Gilgamesch och Enkidu. Män- niskan måste klara tolv stadier i utvecklingen av sitt medvetande för att uppnå odödligheten. Här finner vi en klar parallell till Herakles- myten ur den grekiska sagans värld, då ju även Herakles fick genomgå tolv prov för att kom- ma till målet. Tolvtalet anträffar vi sedan även

i antalet lärjungar omkring Jesus. Medan He- rakles fick klara tolv arbetsuppgifter var Gilga- mesch tvungen klara tolv heroiska bedrifter, vilka i sin utveckling skulle leda människan från den absoluta natur- och jordbundheten (Enkidu gestalt i eposet) till den andliga be- frielsen (i Gilgamesch gestalt). Ett annat tal vi möter i detta epos är sjuan. Båda dessa tal har vi redan behandlat i betraktelserna av Väduren och Oxen, där vi såg att zodiaken uppvisar tolv gestaltningar, de s. k. stjärnbil- derna, som även bildar grunden till årets gång i form av de tolv månaderna. Och medan var- je kosmisk zodiakperiod i det jordiska livet representerar en månad i växtens liv, därmed förenande kosmos med bios, motsvarar männi- skans liv sju tolvårsperioder, alltså totalt 84 år. Medicinen har, som bekant, visat oss att samt- liga våra celler helt och hållet förnyas efter en period av sju år. En sjuårsperiod är således "människans mått" såsom det är 30 dagar hos en växt, dvs. en månad. Tolv månader mot- svarar växtens biologiska "födelse", blomstring och död medan det hos människan är tolv sju- årsfaser i hennes kroppsliga och andliga ut- veckling. Och varje sådan fas såväl hos växten som hos människan motsvarar ett zodiak- tecken. Här ser vi således hur antikens två he- liga tal, sju och tolv, sammanhänger med var- andra. Det mänskliga livets första sjuårsfas står under Vädurens tecken, den andra under Oxen och den tredje utgörs av de s. k. Tvillingarna. Var och en som intresserar sig för mytologi kan ju i sagans och mytens värld, vartän han ser, möta detta magiska tolvtal — t. o. m. hos de flesta s. k. primitiva stammar i "mörkaste" Afrika, i det inre av Sydamerika och på av- sides öar i Stilla havet.

Gilgamesch var, enligt myten, härskare i Uruk. Han var ättling till Ut-napischtim, han som hade överlevt den stora syndafloden. Och Ut-napischtim hade blivit en av de odödliga. Gilgamesch skildras i myten som en tredjedel människa och två tredjedelar gud. "Han bragte hemliga, dolda ting till dagens ljus," berättar eposet. "Vishetens största djup uppenbarades för honom. Han berättade för oss om den stora stormfloden. Han vandrade en lång väg ut i tiden. Full med lidande var den långa vand- ringen och besvärlig var färden," säger skiffer- tavlorna till oss.

Enkidu, hans senare frände, gjordes av gu- darna utav lera som formades med hjälp av moder gudinnans saliv. Enkidu hade ett vild- svins krafter och hans huvud var täckt med hår som hos ett lejon. Han brydde sig ej om mänsklig föda utan levde av landets gröda. Då jägarna ej fick tag i Enkidu skickades Gilgamesch ut att fånga honom. Och Gilga- mesch använde, på gudarnas anvisning, kvin- nans skönhet att locka Enkidu in i en fälla. Kvinnans förförelsekonster leder honom bort från naturens värld till staden, där Gilgamesch regerar. Och Enkidu följer Ishtarprästinnan till Uruk, för att träffa en som är starkare och mäktigare än han, en man som utstrålar skön- het. Nu besegrar Gilgamesch Enkidu och gör honom till sin frände. Gilgamesch sätter, efter att de båda två gemensamt i strid bekämpat Chumbaba, en tiara på sitt huvud och ett bälte omkring sina höfter. Gudinnan Ishtar, som haft Tammuz, vårguden, till älskare, hotar nu Gilgamesch, som försmått hennes kärlek, med en väldig tjur, som skall bekämpa och krossa honom. Och den fruktansvärda tjuren kommer till Uruk, Gilgameschs stad. Det blir Gilgamesch och fränden Enkidu som besegrar odjuret, som redan trampat sönder en stor del

professors och ämbetsmans ojämförliga auktori- tet, att 'själslivet följer biologiska lagar'. Utta- landet må vara ursäktligt med hänsyn till upp- hovsmannens höga ålder. Om det är någonting, som modern forskning gjort uppenbart, så är det väl annars att det är just vad själslivet inte gör. Den gamla tron på själen som en själv- ständig varelse, vilken mycket väl kan tänkas överleva kroppen, har i själva verket ett be- tydligt starkare verklighetsunderlag."

(Citat ur en artikel av författaren *Helge Akerhielm* som tidigare varit införd i Helsingfors Dagblad. SEKLET nr 3/1954.)

av landets grodd och åkrar. Ishtar sänder ut en dödlig sjukdom som skall förinta Enkidu och Gilgamesch står där, blickande på sin döde vän, och börjar, djupt försjunken, grubbla över livets och dödens gåta.

På sin långa vandring, sökande att lösa odödlighetens gåta, får G. skrida genom en mörk dal, tills han kommer fram till ett mäktigt hav, där Siduri-Sabitu, en vis kvinna från himmelens berg, tronar. G. ber henne om hjälp och kommer slutligen, efter en ansträngande färd, fram till orten där Ut-napischtim, gudomen som råder över det eviga livet, bor. Gudomen berättar nu för honom om odödlichkeitens gåta, om syndafloden och om en växt, som skänker evig ungdom åt den som äter därav. Medan han, på sin hemväg, söker svalka i ett bad, stäl emellertid en orm den magiska växten. (Här syns ormen symbolisera odödlichkeit, då den ju, som vi vet, är i stånd att skifta skinn). Slutligen ber Gilgamesch gudarna om att ännu en gång få träffa sin frände Enkidu, för att fråga honom om livet efter detta. Och Enkidu talar om för vännen om fasorna som råder i dödens rike och om det mänskliga livets lott.

Gilgamesch-eposets symbolik

Vi har anfört detta epos något utförligare, för att därigenom försöka visa de olika zodiak-elementen som vi redan har behandlat, Väduren, Oxen och, till sist, Tvillingarna. Det var, som vi såg, gudinnan Ishtar som bekämpade vårguden, dvs. Väduren, lät en mäktig tjur bekämpa Enkidu och Ut-napischtim, guden, som berättade om syndafloden, dvs. kräftzodiakens period, medan Enkidu och Gilgamesch symboliserar Tvillingarna, som bildas av de två grundelementen — naturen och anden, Enkidu = naturkraften och Gilgamesch den andliga kraften och människans sökande efter ett högre liv, befrielsen ur det jordiska, odödlichkeit. Vi såg även att färdan var ansträngande och förde G. genom en mörk dal fram till portarna av dödens rike, där nu vännen Enkidu uppehöll sig, han som inte hade förmått att "befria sig." Håret på Enkidus kropp och hans föda skall visa oss att han ännu helt var en djurmänniska, som försökte hjälpa djuren skydda sig mot jägarna från staden Uruk. Ishtar var under sju dagars tid tillsammans med Enkidu, som nu, genom kärlekens makt, befriades ur sitt naturbundna liv. Gilgamesch insåg i sin strid med Enkidu att denne var hans tvillingbroder och nu vandrar de två ut på nya äventyr, för att besegra himlatjuren, som härjar i landet. Och Enkidu dör i mytens sjunde avsnitt, dvs. under Vågens tecken, det sjunde i zodiaken. I det nionde avsnittet bege G. sig på sin färd till dödens rike. Det nionde avsnittet kännetecknar, som läsaren förstår, Skyttens tecken, alltså tiden då naturen börjar dö. Vandringen genom den mörka dalen tog Gilgamesch tolv dubbeltimmar. I det tionde avsnittet möter han färjemannen, som för honom över det stora havet, för att i det elfte träffa Ut-napischtim (Noak) vilken på sin ark räddat sig från Kräftans till Tvillingarnas epok. Arken, på vilken G. genomför sin långa färd, symboliserar här medvetandet som hjälper honom fram på hans väg. Nu vilar sig Gilgamesch under sju dagar och sju nätter från ansträngningarna och, när han vaknar igen, bjuder en kvinna honom sju bröd att äta, alltså med andra ord, visdomens gudinna visar Gilgamesch vägen genom de sju stadierna människan får genomskrida för att uppnå odödlichkeit, alltså åter det här tidigare omnämnda

magiska sjutalet. Men Gilgamesch klarade inte det sjunde stadiet, han blev stående inför odödlichkeitens port, talande med sin hädangångne vän i mörkret. Gilgamesch däremot dök ned till havets botten för att där gripa efter den magiska blomman som skulle ge honom en evig ungdom. Havet är själen och havsbotten själens grund. Och slutligen stäl ormen, som vi ju även senare möter i Bibelns skapelsehistoria, den magiska växten, så att Gilgamesch ej längre kan uppnå vägen till ett evigt liv. Här möter vi alltså en kosmisk myt som tydligare än de flesta andra vi känner till uppvisar hur zodiakens tecken och det mänskliga livet är förknippade med varandra.

Tvillingarnas tecken

Det astrologiska tecknet för Tvillingarna består av två parallella streck, som dragits lodrätt.. Både uppåt och nedåt begränsas dessa av antydningar till en krets. Hur förklarar nu Hans Sterneder denna symbol för oss? Att även detta tecken innebär en djup karaktäristik kan man tänka sig, då ju alla astrologiska tecken skall känneteckna ifrågavarande perioder för oss.

Tvillingarna symboliserar i första hand en spjälkning av det mänskliga väsendet i två delar. Vi såg redan vid vår översikt över Gilgamescheposet att det där rörde sig om en tvärdelning till det andliga livets makt och naturen, varav Gilgamesch karaktäriserade den första och Enkidu den andra.

Den lilla människan under Vädurens tecken, dvs. mellan det första och det sjunde levnadsåret, var helt präglad av ett mäktigt ego, en jagbesatthet, där det inte existerade någonting annat än ett mäktigt: jag vill! Hela livet skulle helt kretsa omkring nykomlingen till denna värld, som med sina horn bröt fram ur mörkret och nu med alla medel bara ville hävda sig.

Under tjurens tecken, där alltså människan redan hade kommit fram till åren mellan sju och fjorton, rådde fortfarande en stark egocentricitet, som under tiden hade utvecklats sig till en väldig hunger efter föda. Väduren hade förvandlats till en tjur, med en stark kropp och ännu mäktigare horn, medan emellertid blicken fortfarande var riktad nedåt, mot jorden, materian. Således symboliserade även Oxens tecken en utpräglad materialism hos barnet. Under denna andra livsperiod rådde dock inte bara en ändlös hunger efter mat och dryck utan en lika starkt utpräglad trängtan efter andlig föda. Vi får ju inte glömma att den växande människan under denna sin andra livsperiod karaktäriseras av en receptivitet utan lika under hela hennes liv: allt som barnet lärt sig under dessa år sitter som gjutet fast i hennes hjärna och alla intryck av det stora och intressanta livet omkring henne präglas på samma sätt djupt in i hennes psyke. Det är således denna andra period som sätter en outplånlig prägel på hela människans framtid, hennes djupaste själsliga engrammer såväl som hennes vetande. Men tjurtecknet visade oss även att hornen inte bara symboliserade själva hornen utan även kan betraktas som en skål, en bägare, som är riktad uppåt, mot allt, vändande på andlig föda.

Under tvillingperioden, alltså mellan människans fjortonde och tjugoförsta levnadsår, den stora blomstringstiden i naturen mellan den 21 maj och 21 juni, d. v. s. den tredje kosmiska epoken, inser människan att hon inte finns till allena här i världen, utan att det även finns ett du. Puberteten, könsmodnaden, väc-

ker intresset för det andra könet och därmed för livets fortplantning. Såsom naturen under denna period har förvandlats till en enda stor blomstrande trädgård har även människan under denna tredje livsperiod uppnått kulminationen av sin kroppsliga fägring. Nu trängtar egot till en alter, jaget till duet, till föreningen, uppgåendet i sin nästa, den stora karleken. Livets höjdpunkt har uppnåtts. Nu regerar Eros, den stora livslågan. Och samtidigt utvecklas i människan det andliga. Livet förvandlas till ett stort mysterium. Man börjar grubbla över livets mening, kosmos och Gud. Nu är det ej längre bara kroppen som härskar utan även själen, anden. Vi har alltså kommit fram till en förklaring av de två parallella linjerna. Men vad kan nu de två halvöppna, uppåt och nedåt riktade ringarna karaktärisera? Enligt Sterneder är den nedre ringen en symbol för jorden, medan den övre kännetecknar solen, kosmos. Den mänskliga kroppen och själen förenas således i sig jordens kraft, materian, såväl som den kosmiska makten. Att Sterneder här har skadat mycket djupt kan vi förstå när vi håller kinesiernas urgamla yang-yin-symbol framför oss, där den mörka delen av klotet, yin, kännetecknar den jordiska kraften, det kvinnliga, det materiella, medan den ljusa karaktäriserar yang, det ljusa, det kosmiska, andliga. Först en förening av båda dessa element ger oss livets symbol.

I antiken firade man dionysiska fester, livets berusning, livskraften vaknade, Eros stora högtid, på våren. I våra nordliga nejder reste man majstänger under det unga folkets jubel. Majstången smyckades ovan med en blomsterkrans. I många länder skalades majstången, för att göra det extra svårt för de unga männen att klättra upp mot kransen. Här föreligger en djup symbolism om livets krafter och människans längtan efter fortplantning. Ynglingen skulle uppnå jungfrukransen. Att majstången själv symboliserade en phallos, kan man förstå. Här firades könsmodnadens stora fest.

I Eddan kallades denna tredje kosmiska period för Breidablick. Det var med andra ord tiden då solen hade uppnått sin högsta punkt på himlavalvet och människan fick den vi-

Det har stjärnorna sagt!

av

CARROLL RICHTER

Förf. säger: "Eftersom vi har möjlighet att avgöra stjärnornas och planeternas inverkan på det mänskliga framåtskridandet, har vi också möjlighet att dirigera vår verksamhet i den riktning som leder till den största framgången och lyckan, och till att vi får våra innersta förhoppningar infriade."

Här är en bok för dem som vill närmare tränga in i astrologien. Den behandlar: De tolv tecknens inverkan, Planeternas, De tolv huxens, och ger dessutom en hel del vinkar och råd. En verkligt givande bok av världens främste astrolog.

Kr. 12:60

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

daste blicken över världen och livet. I Hellas karaktäriserades tvillingtecknet genom Castor och Pollux samt Prometheus och Epimeteus, där P. symboliserar den andliga makten och E. naturkraften.

Tvillingmänniskans väsen

Det torde, när man har det här ovan sagda framför ögonen, ej vara svårt att bilda sig ett begrepp om en under Tvillingarnas tecken född person. Vi ha redan sett att typen karaktäriseras av en strid mellan den andliga, psykiska faktorn och naturen. Tvillingen är med andra ord en utpräglad dubbelnatur. Han är ofta anorlunda i sina gärningar och i det han säger, i många fall även obeslutsam och nervös, men, hävdar astrologerna, lika ofta även generös och vänlig, tillmötesgående. Tvillingnaturen är en stor konstvän. Den har det svårt att sitta stilla, vill alltid vara i rörelse.

Då tvillingtecknet präglas av planeten Merkurius' påverkan kan man förstå det rastlösa i tvillingnaturen när man vet att Merkurius kännetecknar kvicksilvret. Tvillingen anses inte vara någon utpräglad kämpanatur, då han alltid försöker hålla måttet i allt kroppsligt begär. Då Merkurius ju även kännetecknar handeln är detta tvillingnaturens rätta element. Tvillingtypen är även ofta den utpräglade intellektuelle, människan som använder sitt förstånd, är rationalist. Och, säger astrologen avslutande, vi råkar sällan en tvillingnatur som inte har humör. Bland kända tvillingtyper kan nämnas en Thomas Mann, författaren, Carl Linné, botanikern, Oswald Spengler, filosofen, Igor Stravinski, musikern och Jakob Burckhardt, konsthistorikern.

Tvillingens element är luften, symbolen för det andliga, medan Merkurius själv hör jordelementet till. Om Tvillingens födelse faller under en gynnsam aspekt anses den tvillingfödde vara karaktäriserad av ett klart och nyktert intellekt. Tvillingen är, trots sin polaritet, som tecknet själv visat oss, väl förankrad i det jordiska och utrustad med ett klart förstånd, länken till den andliga sfären.

Tvillingperioden i världshistorien, konsten och religionen faller under tiden från år 6690 till år 4530 f. Kr. födelse. Tjurens epok föll under tiden 4530—2370 f. Kr., dvs. perioden då tjurkulten behärskade forntidens människor i det gamla Egypten, Sumer, Akkad och Ur, medan Vädurens tidevarv sträckte sig från år 2370 till år 210 f. Kr. Det var under den tiden som egyptierna mejslade ut sina vädur, som ställdes upp framför de stora templen i Theben och under den perioden föll den kultiska dansen som Mose folk genomförde där ute i öknen, vid berget Sinai, på sin vandring till Jordanflodens stränder.

Vi skola i nästa avsnitt behandla Kräftans zodiak, dvs. den mänskliga och kulturella utvecklingsperioden mellan åren 6690 och 8850 f. Kr., under vilken den s. k. syndafloden i Bibeln föll och under vilken, som meteorologer och geologer p. g. a. moderna forskningar nu hävdar, med all sannolikhet en jätteplanetoid med 700 kilometers diameter föll ur kosmos in i Atlanten, förintande Atlantis' gamla kultur. Under den perioden uppkom över hela den dåvarande världen myten om den stora floden, vilken vi här ovan redan omnämnt i samband med Gilgamescheposet. Det var då som länken mellan Afrika och Amerika bröts, mellan de central- och sydamerikanska högkulturerna och den gamla världen på denna sida av Atlanten.

Frithjof Hallman

Agrikultur år 2000

— Perspektiv av morgondagens värld —

På en kongress i Västtyskland behandlades jordbruket så som man beräknar det te sig omkring det förestående årtusenskiftet. Vi skall här nedan ge en sammanfattning av de viktigaste på denna kongress hållna talen för våra läsare, då föredragen enl. redaktörens uppfattning torde vara av intresse även för den svenska allmänheten.

Prof. dr. Ernst May, Hamburg, som talade över ämnet Människan och lantlivet, inledde sitt föredrag med en hänvisning till den kände amerikanske futuristen Kahns profetior, enl. vilka år 2000 omkring 80 procent av världens befolkning kommer att vara bosatta i de stora städerna, jämfört med vilka dagens största metropoler med 8 till 14 miljoner människor kommer att te sig som små. Han påpekar att en stad som Tokyo år 2000 kommer att ha en befolkning av 40 miljoner, Kalkutta 50 till 60 miljoner och räknar med att storbandstaden, som sträcker sig från Boston till Washington skall uppvisa ännu högre siffror än dessa.

Parallellt med denna horisontala utveckling går emellertid oupphörligen en annan, vilken enl. Fourastiés prognoser kommer att skapa en situation där redan under de närmaste åren endast 8 procent av alla människor ännu kommer att vara verksamma i jordbruket, fisket och skogsväsendet, medan maximalt 15 till 20 procent arbetar i industrin. De övriga 75 procent av befolkningen kommer att vara sysselsatta i serviceyrken, från och med hovmästaren i en restaurant och frisören fram till tjänstemannen i förvaltningen, försäkringsbolagen o. s. v.

Bara i ett land som Japan har mellan åren 1949 till 1963 trettio miljoner människor utvandrat från landsbygden till staden. Talaren sade: — Städerna kommer att bestå av ett antal undercentra som kommer att utveckla sig bandformigt, i sektorer, eller som drabantstäder... De enstaka subcentra kommer, som pärlor på ett band, att radas upp vid sidan om trafikens huvudstråk och att förbindas med varandra genom snälltåg eller underjordiska banor. Det som i dag varken är ett stads- eller ett lantligt landskap måste omformas till en enhet.

Svensken dr. agr. Sven Holmström, Stockholm, talade om agrarutvecklingen i Sverige och dess sannolika följder för den svenska jordbrukspolitiken. Sverige har, påpekade talaren, förmått att hålla sig utanför de båda

världskrigen och man kan därför i Sveriges utveckling kanske bättre än någon annanstans studera utvecklingen, d. v. s. vilka former ett folks ekonomiska och sociala liv kommer att förete då det har förskonats från ett krigs omedelbara följder.

Sveriges höga lönenivå i industrierna är välkänd för världen. För att någorlunda hejda den därigenom uppkomna lantflykten var landsbygden tvungen att följa industriernas exempel. På det viset kom det sig sedan också, att lönen för en utbildad lantarbetare år 1966/67 låg omkring 70 procent högre än motsvarande lön i Västtyskland, 55 procent högre än i Holland, 60 procent högre än i Belgien och 77 procent högre än lantarbetarlönerna i Storbritannien.

Priserna för jordbruksprodukter, när man här tar hänsyn till subventionerna som den svenske jordbrukaren erhåller, motsvarar ungefär lönerna i EEC. Således står den svenske bonden under hårdare existensvillkor än någon annanstans. P. g. a. att det efter kriget började en starkare lantflykt även hos de självständiga jordbrukarna, vilken naturligtvis var förknippad med en upplösning av dessa jordbruksenheter. 96.000 av dem med mer än 2 ha agrikulturell nyttningsareal uppläts mellan åren 1951 till 1966. Under de 5 åren mellan 1961 och 1966 belöpte sig minskningen till 45.000 enheter. Det motsvarar en reduktion om 20 % för den sista femårsperioden i jämförelse med vardera 10 % under de föregående perioderna. Tempot har således utökats på ett nästan skrämmande sätt under den sista tiden. Dagligen uppgavs det i genomsnitt 25 enheter av vilka flertalet låg under 15 ha.

Självfallet innebär detta icke att ägan därmed helt och hållet hade övergivits. Den största delen av det uppgivna landet bearbetas faktiskt vidare genom överlåtelser och försäljningar. Men reduktionen i åkeryta bestod mellan åren 1961 och 1966 av inte mindre än 4,6 %. I dagens läge belöper den sig i Sverige till 3 milj. ha. Man räknar med att den i framtiden kommer att stå på omkring 2 milj. ha eller något därutöver. Detta skulle i alla fall innebära en minskning med en hel tredjedel av dagens situation.

Kanske verkar reduktionen i antalet mjölkkor ännu betänkligare i detta sammanhang.

Forts. sidan 12

Vad säger stjärnorna

Vad kommer att hända Er under 1970.

Det nya året ligger framför Er som en okänd vildmark. Ert horoskop för 1970 bjuder Er så en titt in i framtiden. Här redogöres för planeternas positioner under det nya, händelserika året och hur de inverkar på Ert liv. Den lär Er hur Ni bäst drar nytta av de perioder då tecknen är gynnsammast, men också hur Ni undgår misstag och skyddar Er mot besvikelser när stjärnorna är emot Er.

Prognoserna äro detaljerade och alla de 12 zodiaktecknen är med.

Kr. 9:75

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90 — 113 51 STOCKHOLM

HOMEOPATISKA LÄKEMEDEL

från Askersunds Tekniska Fabrik

Förteckning

över några sjukdomar, som med fördel kunna behandlas med homeop. läkemedel.

Anslutssmärter: neuralgi: Phosph., Rhus., Ign., Spig. (vänster). Acon.

Aptitbrist: Ant. crud., Puls.

Astma och andningsbesvär: Bronchialastma: Ars. alb., Bryonia, Ipecac., Ant. tart., Lobelia, Cuprum ars.

Hjärtastma: Digitalis, Kal. carb. Crataegus, Cuprum met, Spig. Veratr., Zinc (med väderuppsdrivning).

Blodstigning: Acon., Bell., Millefol., Lach. (i klimakterium).

Bleksot, blodbrist: Puls., Natr., mur., Calc., phos., Ars alb.

Blindtarmsinflammation: Lach., Bell., Iris ten., Lycopodium.

Blodtryck: För högt: Hypaton D. 6.

Bräcklildanden: Höger sida: Lycopodium, vänster sida: Nux vom. Navelbräck: Nux. vom., Opium.

Blåskatarr: Acon., Bell., Cantharis.

Blodförgiftning: Ars. alb., Lachesis, Echinacea.

Bältros: Rhus tox., Graph., Hepar sulf., Ars. alb.

Bölder: Lachesis, Ars. alb. Silicea.

Brännskador: Cantharis, Causticum, Utvärtes; utspädd tinktur av Arnica och Calendula.

Diarré: Acon. (gallaktig), Ant. crud. (efter bad). Ars. (vid magförfylning). Cham. (hos barn), Chin. Phosp. (smärtlös), Coff., Coloc., Dulc., (efter förkylning), Puls. (av bakverk), Ars., Mercur., Ipecac. (rödsot).

Engelska sjukan (Rachitis): Calc. phos., Sil. Förgelse (med åtföljande obehag): (med stor oro), Coloc., Staph., Ign.

Feber: Här gives Aconit. varje halv eller hel timme och ingen fast föda. Till dryck vatten eller avkok på sönderskurna äpplen. Förefinnes svettning med stark blodstigning åt huvudet ges Bell. i växel. — Ferr. phosph.

Frost- (kyl) skador: Öppna sår: Ars., glansröda: Bell., Sulf., med krypande klåda: Rhus, Ledum.

Förstopning: Nux v., Sulfur, Lycopod.

Förkylning: Influenzin.

Flytning: Mercur, Kali phos. (frätande), Kreosotum, Puls., Kali sulf., Alumina.

Förlyftning, försträckning: Rhus, Nux v.

Gubbsjuka (Prostatit): Sabal serrul. Populus trem., Chimaphila umb., Staphisagria.

Gulsot, gallkräkning: Bry., Berb., Nux vom., Phosph., Sulf., China.

Hemorroider: Ars., Nux vom., Sulf., Calc. fluor., Hamam., Aesculus hipp.

Halsinflammation, halsont: Hepar, Apis, Mercur., Baptisia (smärta och svårighet vid sväljning).

Hudutslag: Ars., Sulf., Graph. Mercur.

Heshet: Hepar, Phosp., Spong., Cupr., Brom., Carbo veg.

Hjärtklappning: Acon. (med oro), Ars. (med ångest). Digitalis, Naja, Cactus, Kalmia (reumatisk), Aurum (nervös).

Halsbränna: Nux vom., Phoph., Iris vers., Carbo veg.

Hjärnblödning: Arnica, Bell., Glonoin., Lachesis.

Hosta: Bry., Phosph. (smärtsam); Ipecac., Bell. (krampartad); Dros. (kittelhosta), Nux. v. (maghosta).

Huvudvärk: Acon. (bultande); Bell. (blodstigning), Bry. (av värme); Ipecac., Puls. (med kräkning). Sepia.

Hicka: Ign., Puls., Cupr.

Kolik: Lycopod., Cham., Carbo veg., Lach. (väderkolik), Magn. phos., Cimicif. (menstruationskolik), Colocynth. (kolik med utsot), Ars. (brännande, med ångest), Puls. (förkylning av magen).

Kvällningar och kräkningar: Ipecac., Puls., Nux vom. Coccus.

Livmoderssmärter: Sep., Puls., Kal. carb. (efter förlyftning med smärter i korsryggen och lumsarna).

Luftörskatarr: Spongia, Bry., Ant. tart. Natr. sulf.

Maglidanden: Uppstötning och kräkning: Ipec., Puls. eller Nux v. vid värk efter måltiden: Ars., i envisa fall därtill Sulf. — Förstopning: Bry., Puls., Sulph.; utsot: Ars., Sulf., Puls.; maginflammation: Ars., Puls.

Menstruationsrubblningar: Puls., Sulf., Graph. (för sen och smärtsam), Cham., Calc. phos., Platina (för tidig och för ymnig), Klimakterium: Lachesis, Sulf. acid.

Mask: Mercur., Cina, Teucrium mar. (springmask).

Näsblödning: Arnica, Hamamelis, Nitr. acid., Bell., Secale.

Nässelutslag: Apis, Puls., Urtica.

Påssjuka: Bell., Rhus tox., Ars. alb., Merc. sol.

Njurlidande: Njurinflammation: Apis, Kal. chlor, Phosph., Berb., med äggvita: Apis, Merc. corr., Ars., Arg. nitr., Phosph. acid., Benz. acid.

Reumatism: Bry., Rhus, Dulc., Acon., Nux vom., Puls.

Ryggsnitt: Rhus, Nux vom., Ant. tart.

Ros: Apis, Rhus., ansiktsros: Bell., Rhus, Sulf.

Snuva: Mercur., Hepar, Acon., Ars.

Strypsjuka (falsk): Acon., Hepar, Spong., Lach.

Svaghet efter en sjukdom: Ars., Phosph., China.

Sömnlöshet: Acon., Bell., Cocc., Coffea, Puls.

Svindel: Bell., Acon, Coccus, Conium, hos blodfattiga: Ferrum phos., China, Puls., Calc. carb., Natr. mur.

Solstyggn: Bell.

Skador uppkomna genom yttre våld: Arnica, Rhus.

Urin: Ofrivillig avgång av urin hos barn under sömnen: Caust., Equisetum arv.,

Urinstämma: Canth., Coccinella.

Åderbräck: Calc. fluor, Hamamel., Puls.

Äggstocksinfektion: Apis, Mercur. sol., Hepar, Lachesis.

Ögonlidanden: Apis, Belladonna, Euphrasia; s. k. storsteg: Puls.

Örmandlarna, inflammation av: Ferrum phos., Calc. carb., Baptisia, Mercur.

Örsprång: Belladonna, Pulsatilla, Mercur.

Prislista

(Originalförp. av Askersunds Tekn. Fabr. tillv.)

Cirkapris med moms.

Potens:	10 ml	20 ml	30 ml	50 ml	100 ml
D6—30	2:95	4:95	5:95	7:90	12:60
D 200	3:70	5:70	7:10	9:40	14:25
M—CM	4:95	8:00	9:60	11:50	16:75
Arnica-Tinktur:				100 ml	5:00
				500 ml	19:50
				1000 ml	35:—
Hamamelis-Salva:				50 ml	3:90

Från ÖRTAGUBBEN, Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm, rekvreras här förprickade artiklar att sändas mot postförskott.

Namn
Adress
Postadress

Före det andra världskriget fanns det mer än 1,9 milj. kor. 1966 var det endast 950.000, d. v. s. endast hälften kvar. I fall denna tendens fortsätter måste man i framtiden inte bara räkna med en minskning i mjölk- och köttproduktionen utan även med en reduktion i själva tillgången av åkerjord och åkerjordens fruktbart trots att man nu eftersträvar en högre avkastning av arealen. Tillsammans med en årlig befolknings tillväxtkvot om 0,8 %, en högre efterfrågan efter förädlingsprodukter såsom mjölk, smör, kött och ägg med omkring 15 % omkring mitten av sjuttitalet kunde det i samband med en något sjunkande råproduktion innebära en icke väsentlig nedgång i agrarlandets självförsörjningsgrad. Det är endast 5,5 till 6 % av den arbetande befolkningen som fortfarande är verksam i jordbruket. Genom ytterligare sammanslagningar av driftsenheter torde emellertid dessa siffror sjunka ytterligare.

Det svenska Agrarekonomiska Institutet följer denna utveckling med stor uppmärksamhet och man arbetar med långfristiga planeringar som emellertid utrymmet ej tillåter oss att närmare gå in på i denna översikt.

Prof. dr. agr. H. V. Timm, direktören för Justus-Liebig-universitet i Giessen talade om ämnet Agrarpolitikens målkonflikter. Redan själva titeln visar att jordbrukspolitikens målsättningar har börjat ändras. Talaren utgick därifrån, att efter tre årtionden näringslivet kommer att uppvisa ett komplicerat system av integrationsbindningar och koordinationsrelationer. Redan nu ombesörjas folknäringsfunktion ej längre för sig själv utan endast till en viss del av själva jordbruket. Antalet människor som år 2000 är sysselsatta i jordbruksgrundproduktionen utgör då, beräknas det, mellan 3 och 5 % av alla dem som arbetar. Redan det skulle göra det omöjligt att i detta sammanhang uteslutande befatta sig med ett sådant ringa antal. Det kan med andra ord bara vara fråga om totaliteten av alla de yrkesgrupper som då är sysselsatta på näringsbeskaffningssektorn/handelsgödselindustrin, foderfabrikationen, maskinbygget, växtskyddet, byggfacket, näringsmedelsbearbetningen, handeln, storköken, restauranterna, veterinärkåren o. s. v.

Också bergindustrins intressen kan ju f. n. endast tagas vara på inom ramen av hela energi- och råvarupolitiken.

Vad som nu beträffar agrarplaneringen i närmare mening, d. v. s. den enskilda jordbrukarens existenssäkring, så kommer lösningen icke, såsom det till denna dag varit sedvanligt, att i första hand få sökas i skapandet av större driftsenheter. Det vore faktiskt ändamålsenligare att uppnå en lösning genom en kooperation i produktionen och jordfördelningen. Att skapa ständigt större driftsenheter, vilket därtill ej kommer att bli möjligt överallt och vara förknippat med höga omkostnader, kan inte reducera inkomstklyftan för det stora flertalet av de sysselsatta människorna, såsom de tyska Gröna rapporterna tydligt visat det för oss.

Trots att genom dessa förslag ett jordbruksfrämjande, såsom det är fallet i dag, avböjs till förmån för överordnade grupperingar innehåller talets slutdel & andra sidan beaktansvärda hänvisningar till problemets mänskliga sida. Således skall det i framtiden vara jordbrukspolitikens mål att i första hand främja människan, vare det sig att hon antingen helt eller bara delvis lever av jordbruket. Så skola inte bara företag och produkter främjas utan alla möjligheter till en utveckling i yrket

såväl som i allmän-mänskligt hänseende. — Bara då, påpekade talaren, är människan verkligen fri, då hon har alternativ att välja på. — Därmed skulle en omfattande näringspolitik träda i stället för den nuvarande formen av en agrarpolitik. Denna korta analysen av prof. dr. Timms tankegångar visar att han inte anser de i dag starkt betonade strukturfrågorna vara det enda och inte ens det viktigaste elementet i en kommande jordbrukspolitik. Vid ett förverkligande av hans förslag skulle det inte vara nödvändigt att i förtid kasta alla agrikulturella livs- och ekonomifrågor över bord.

Födoämnesproduktionens problem

Något utförligare måste vi här befatta oss med dr. fil. Erich Jantsch's tal, astrofysikern från Paris. Han är medarbetare i OECD:s vetenskapliga direktion och arbetar i de s. k. management-vetenskaperna, i synnerhet i teknologiska framtidsplaneringar och långfristiga projekt, som även innesluter industrin. Hans tema hette Födoämnesproduktionens alternativ. Hans tal uppvisade vissa paralleller till prof. dr. Timms tal. Mindre i tematiken än i den projicerade inordningen av jordbruket i en stor helhet. Talaren ser nödvändigheten av en sådan inordning närma sig oss med snabba steg. Här gäller det ju inte mindre än att arbeta mot den kommande och redan i dag påtagliga världshungersnöden. De, som vi skola se, delvis chockerande förslagen ter sig, när man utgår därifrån att världsbefolkningen omkring mitten av det 21 seklet belöper sig till 12 miljarder människor, som oundvikligen påträngande.

Vilka möjligheter ser nu dr. Jantsch till en ökning av jordbruksproduktionen och för utvecklingen av nya förfaringsmetoder?

I dagens blandade agrikulturella system måste, för att förbättra protein- och kaloriförsörjningen i en väsentlig grad, produktionen av kalorier ur växtriket ökas i motsvarande skala, för att kunna utfodra djuren. I grund och botten är detta ingenting annat än slöseri, då bara omkring en tiondel av växtkalorierna åter uppenbara sig i kalorierna från djurvärlden. I fall av dagens blandade kost hos en västeuropé måste här under 60 till 80 års tid jordbruksproduktionen utökas med det tolv- till tjugofaldiga. Läger man därtill de nordamerikanska matvanorna skulle en ännu högre stegring vara möjlig. Västeuropén med sin dagliga förbrukning av 2850 kalorier behöver 6750 primära från växtriket härstammande kalorier. I fall av nordamerikanen är resp. siffror 3150 och 11.000.

Det är uppenbart att jordbruket inte ens tillnärmelsevis är i stånd att klara detta, t. o. m. vid en optimal insats av alla tänkbare förbättringsmöjligheter i ekonomin och den kemiska gödseln. Vad som beträffar sistnämnda gör man sig i allmänhet helt och hållet orealistiska föreställningar och förhoppningar. Således rapporterade i fjol exempelvis några tidningar med entusiasm om stora avkastningar i vete från Mexiko. Det är här fråga om en sort hos vilken stora mängder kväve måste insättas. Därpå planterades till att börja med en mindre kvantitet av detta vete i Pakistan och även i det här fallet med samma framgång. Nu förklarade en del ivriga journalister för en överraskad värld, att detta här var lösningen för världshungerproblemet och rekommenderade det nya undermedlet till samtliga u-länder.

Naturligtvis erhåller man — i synnerhet på jungfrulik mark, resp. på mark med höga

kvävemängder, som hittills bearbetats på naturligt sätt — några höga rekordskördar i vete. Och detta är även fallet utan dem, som vi särskilt kan studera fenomenet i det nordamerikanska lantbrukets historia. Det kan vara fallet på god mark t. o. m. under några årtionden d. v. s. tills de närande humusreserverna har förbrukats. Sedan måste man överge sådan mark, då den då antingen har sköljts eller blåsts bort p. g. a. erosion (sandstormar och avlagringar vid de stora flodernas deltaområden i Amerika). Tag exempelvis följande fall: man skulle överallt, där jordbruket ännu är efterblivet, arbeta efter en dylik princip; då kunde det hända att marken där, om man ej ombesörjer den erforderliga humusättningen, vara ruinerad efter några års tid. Och det skulle då just motsvara den tiden under vilken man förväntar sig den stora befolkningsexplosionen. Under USA:s pionjärtid sköt farmägarna i USA med att de efter en viss tid hade exploaterat marken, vilken de då lämnade efter sig, för att draga vidare västerut. Några påstod sig på det viset ha exploaterat tre farmar under sin vandring västerut.

På det viset kommer jordbruket med all säkerhet inte kunna göra sitt bidrag för att stilla framtidens svält. Men föredraget som dr. Jantsch höll innehöll faktiskt inga dylika tankar. Däremot antydde han, innan han gick över till sitt huvudtema — Födoämnesproduktionens alternativ — andra möjligheter för en utveckling av den outnyttjade, naturliga växtligheten: användningen av proteinhaltiga oljefröakor som mänsklig föda. För närvarande kastar man, trots att de kunde täcka omkring 20 % av världsbehovet i protein, helt enkelt bort dem eller använder dem som djurföda. Han påpekade följande möjligheter:

En produktion av proteinkoncentrat utav blad och växter (såsom exempelvis i fall av den centralamerikanska "incaprinan") en kemisk avgiftning av i naturligt skick icke ätbara växter, i första hand tropiska träd; den kemiska förvandlingen av kolhydrater i form av trä. Dr. Jantsch meddelar att intresset i dag i hög grad koncentrerar sig till dessa frågor, vars lösning tycks lova spektakulära framgångar i den industriella exploateringen. Han antydde bl. a. även, att alstringen av s. k. encellsprotein (bakterier, jäst, encelliga alger) fortskrider och detta till en del på basis av organiskt avfall, i synnerhet i tropiska skogar, och i andra hand inom det traditionella jordbrukssystemet: trä, sötvattentanks med kvävetillsats o. s. v. . . . Alstringen av encelliga alger i sötvattenbehållare — med en uppnåelig verkningsgrad av 2 till 3 procent — är i det avseendet redan mycket effektiv. Medan en 500 kg. tung ko i dag producerar ett halvt kilo protein per dag, kunde samma massa mikroorganismer per dag producera 1200 kg. protein utav jordolja. Det skulle möjliggöra det för oss att förlägga livsmedelsproduktionen t. o. m. till städerna i stället för att breda ut den över landet."

De bästa kända encelliga algerna förvandlar den instrålade solenergin med en verkningsgrad av 2 till 3 % med 0,5 till 0,6 % av de bästa kända växtsorterna. Ett exempel ur jästkulturens sfär: De ur jorden framstötande delarna av potatisväxten, av vilka det endast i England finns 6 miljoner ton, kan förvandlas till samma mängd jäst, vilken innehåller 50 % högvärdig protein i torrmassan.

Paraffiner, sidoprodukter av petroleumraffineringen och brunkoldestillationen, kan förvandlas till bakterier och jäst som upp till 50 %

i sin torrmasa består av protein, som "nästan är likvärdig det sedvanliga djuriska proteinet." Sedan förklarade talaren: "Av 200 miljoner ton petroleum årligen (en sjättedel eller sjundedel av dagens produktion) kan 50 gram som dagligt proteintillägg utvinna för 12 miljarder människor och därmed proteinproblemet faktiskt helt lösas för framtiden. Firmor som BP och Esso/Nestle har i detta utvecklingsarbete faktiskt redan kommit ganska långt.

Nu existerar det i Japan, på Formosa och i Sovjetunionen betydelsefulla encellsäggviteanläggningar på petroleumbasis. Dessa produkter finner f. n. bara användning som djurföda. Ryssland skall ha till avsikt att höja sin nuvarande kapacitet från 10.000 ton till omkring en miljon ton efter år 1970.

Talaren framförde sedan en rad med ytterligare exempel om möjligheterna på detta område, om planeringar och redan förefintliga inrättningar, vilket vi här endast skall sammanfatta i all korthet: odlingen av speciella svampar och fungi, som också kan utvinna på basis av organiska avfallsämnen, samt andra, icke fotosyntetiska metoder av energiförvandling i den biologiska växtligheten (vid sidan om det redan omnämnda encellsprotein i form av bakterier och jäst). Man räknar här med avsevärt högre omvandlings-effektivitetsgrader — omkring 50 % gentemot de 0,5 % av den fotosyntetiska omvandlingen — och hoppas, med hjälp av den i kollektorer uppsamlade solenergin kunna uppnå verkligen betydelsefulla faktorer.

Omvandlingsmöjligheten av solenergi till ätbara kalorier på fotosyntetisk väg, för vilket f. n. viktiga förutsättningar fortfarande är okända för oss, skulle möjliggöra det för oss (inom ramen av ett blandat växt- och djurrikssystem, såsom det i dag gäller för lantbruket) att föda 12 miljoner människor. Och detta på bara 50 miljoner hektar land, för vilket det i dag erfordras 2 miljarder hektar, för att producera mat för bara en fjärdedel av nämnda människotal. Härtill skulle även komma, att, i fall man skulle lägga över födan på petroleumbasis, sådant även kunde ske mitt i en öken.

Dr. Jantsch menade faktiskt allvar med sina förslag, d. v. s. även i vad som beträffar utrymmesfrågan på vår planet. Ja, han ser just i det att man tar upp till behandling icke-agrikulturella metoder i livsmedellstillverkningen möjligheter till att "vinna friheten till en användning av den disponibla marken" och betraktar det som "ett mål att skapa det nya biologiska lantskapet, ett slags mellanting mellan naturkonservering och naturlandskap." Han är i alla fall helt och hållet övertygad om att lantbruket absolut måste förvandlas till "ett undersystem i ett nytt totalsystem i livsmedelsproduktionen". Dessutom är, såsom Nigel Calder bevisar det i sin bok *The Invention Game* med övertygande logik, människan icke skapad till att bedriva jordbruk, då han ju i sådant fall torde ha längre armar — människan är av natur en jägare (någonting som förklarar en hel del i hennes handlingar). Där har vi det alltså...

Om man i dag talar om en med ganska stor säkerhet nalkande befolkningsexplosion — man talar inofficiellt om en miljard sväldöda — då förstår man iveren, att göra allt man bara kan, för att undvika en dylik katastrof. Men även vid en sådan inställning torde man vara tvungen att uttala bestämda betänkligheter, som i andra talares tal framlagts på denna kongress i Wiesbaden och som ej får falla under bordet.

"Det vill jag ändra"

hette en pristävling i Sveriges Radio.

När jag hörde rubriken tänkte jag först på stressåkomman som anses vara en stadssjukdom men nu även börjar kväva landsbygdens folk både fysiskt och psykiskt, och att detta måste ändras, om vi även i framtiden skall kunna ta emot stadens trötta med sina slitna nerver, sommarbarn och vilsegångna individer. Sedan tyckte jag att det var viktigare att dra en lans till försvar för de tysta i landet, de som bara tiger och lider och glöms bort därför att de är så svåråtkomliga — som det heter. Men så har vi ju provies eller det som rört sig i de högljuda protesternas spår hittills, som säger rent ut att samhället är ett helvete — fast — *det* behöver inte ändras, ungarna kommer att lugna ner sig med tiden hävdar experterna. Så synd.

Ett tag snärjde det ihop sig i strupen på mig: allt, allt måste ändras om vi vill överleva, fräste mitt innersta. Sedan blev det stopp. Vad ville jag egentligen ändra i vårt välplanerade samhälle där det myllrar av utredningar och statistik, där det målmedvetet tas itu med könsfrågor, bostads- och daghemsproblem, med för- eller mot äktenskapsfrågan, med en krampaktigt överdriven sexualundervisning, luft- och vattenföroreningar, ja, slutligen faktiskt också med vården av våra naturtillgångar?? Plötsligt dök reklamslogan upp: när fick din *själ* en blomma sist? Där hade jag kärnan i allt jag ville ändra! Jag är ingen präst —

Vi skall här nedan försöka antyda dessa betänkligheter i all korthet:

Hur kommer det att bli med bekomligheten av icke-agrikulturella livsmedelsprodukter för människan, när hon i framtiden skall se sig tvungen täcka huvuddelen av sitt behov av sådana?

Sedan: Kan en föda, som producerats på basis av utgångsmaterial, vars uppkomst räcker tillbaka till länge förflutna jordepoker, vara lämplig för nutidens människa och tjäna utvecklingen av hennes medvetande? Vi kan just se av den andevetenskapliga forskningen hur förändringar i födan gått hand i hand med utvecklingen av hennes medvetande (uppkomsten av vetet i den persiska kultur epoken, vinets roll (alkoholen) vid avskärningen av den andliga världen, kött- och potatisfödans roll som ytterligare medel att skapa människans boplatser och, som Rudolf Steiner ofta beskrivit det i sina verk, göra människan till en "rik jordbyggare".

Alla dessa för mänsklighetens utveckling betydelsefulla frågor behandlades på denna kongress. Sammanfattande kan sägas, att näringsmedel av syntetiskt ursprung torde komma att spela en mycket betydande roll i framtiden. Det var Rudolf Steiner som en gång sade, att det blir laboratoriernas uppgift att en gång i framtiden skapa en produkt som kommer att vara "värdefullare än mjölk".

Tvånget att under de närmaste årtionden föda många fler miljarder människor måste emellertid också leda till en större andlig ansträngning hos människan. Här måste man emellertid fråga sig om det kan bli möjligt när man anser hela detta problem bara vara en kemisk fråga.

Oswald Hirschfeld

i tidskriften Die Kommenden, nr. 5, 1969.

trots det öknamnet i skolan — jag tycker mest om kyrkan när den är tom. Men jag bönfäller nutidens människor: ge själen en chans! Detta är mycket mera komplicerat än att resa utomlands med utredningskommittéer eller hålligång med kvinnodebatten — men det är *livsviktigt!*

Vi lär oss att äta rätt men matas ständigt med konstgjort uttänjda våldshandlingar, fula löpsedlar, kulturella missfoster! Vi har råd att skaffa och finputs standard-symboler men tar inte ens reda på hur det ser ut inom oss själva. Vi motionerar för att förbättra konditionen och förlänga våra liv — men kommer aldrig ifrån tristessen i tillvaron utan att vårda det högsta och heligaste vi äger: vår själ! Om själen får svälta tynar den bort och du blir bara en halv människa trots alla ansträngningar i övrigt. "När köper vi färgteve?" frågade en av pojarna häromkvällen. "Titta lite uppåt höger om lådan så har du färgteve", sade jag: där fanns fönstret — och en flammande sol som just färgade en underbar kvällshimmel bakom de nyutslagna träden...

Snälla Nil Glömm inte bort de värden som bjuds gratis!

Men vi måste även lära oss att invänta den tid det tar för den yttre skönhetsupplevelsen att verkligen tränga in i själen!

Håll i en barnahand och låt lyckokänslan verka tills den känns inom hela vuxenmänniskan som en oändlig ström! Eller slut ögonen och *känn* på tysheten någon gång. Fågelkvitter, skogsdoften — sitt inte bara i bilen och säg: åh, så vackert. Det räcker intel Visst registrerar vår själ det vackra omkring oss — men detta ger inga djupresurser. Den kraft vi kan anamma ur en stunds innerlig meditation, koncentration — att verkligen låta oss lyftas upp med hänförelsens vingar — den kraft kan bli enorm! På så vis skulle vi kunna gardera oss mot tidens ofrånkomliga, krassa realistik.

Att bli harmoniska, orädda, dynamiska, positiva — den gåvan kan odlas inom oss själva.

Och det vill jag ändra! Vi får ge vår själ samma chans till hälsa som kroppen, vi får lära oss från grunden att använda den rätt!

Det behöver inte betyda att blunda inför världsproblemen som krig och svält. Men vi måste vara överens om att, för att överhuvudtaget någon grupp av människor skall kunna överleva så behövs det motvikt mot allt det onda som dagligen, stundligen sker.

Motåtgärder har diskuterats högt och ständigt, och vi är ganska upplysta om, hur litet vi egentligen kan uträtta i de stora sammanhangen. Men vi får aldrig glömma detta: att varje positiv, andligt renad rörelse inom oss själva är livsviktig och en del av det gemensamma stora arvet av godhet som håller världen vid liv och ger utslag långt utöver vår begränsade föreställningsförmåga.

Att positiv livsanda har en kraft att överleva är känt sen gammalt — kalla den sedan vad Ni vill: känsla, livsinstinkt, kärlek — Gud — själens universum! Renodla människans psyke. Det är det väsentliga i vårt omdiskuterade och trots alla framsteg ack så misslyckade folkhem. Så länge vi inte växer inifrån förblir demokratin och den personliga friheten ett vacklande begrepp, användbart för snart sagt vad som helst i materialismens släptåg — i värsta fall en dold diktatur där en handfull pratmakare ser om sitt hus medan de talar om vårt bästa så högt och så ihållande — tills vi tror på den.

Och det vill jag ändra.

G. BÉ

Datamaskinen

Bruk och missbruk

Det gäller i vår tid att så långt det kan gå att ersätta människan. Det kallas att "rationalisera". Vore det möjligt skulle man snart bortrationalisera människan till den grad, att endast ett fåtal människor behövdes här på jorden för att uppehålla det mänskliga arbetsbehovet. Vad skulle de sedan ta sig till med?

Bland de egendomligaste människoersättningarna är den s. k. datamaskinen. Denna kommer till användning på skilda områden. Icke sällan hör man att den missar sin uppgift och kommer till falska resultat, men i andra fall kan den vara behövlig och befria människor ifrån tidsödande beräkningar, uträkningar och jämförelser.

Hur arbetar datamaskinen? Det kan vara på olika sätt för olika ändamål. Vi återgiva här ett sådant. För ett par år sedan gick genom pressen en uppgift om att en kyrkoherde genom denna maskin funnit att endast fem av de brev, som tillskrivas Paulus, skulle vara skrivna av honom. Hur går en sådan undersökning till? — Man samlar hela det ordförråd, som finns i alla skrifter, som bära Pauli namn. Sedan låter man maskinen redogöra för hur många av vart ord, som användes i vart och ett av breven, varigenom även framkommer, huruvida somliga av breven inte alls använda somliga ord eller endast någon gång. Genom denna behandling har undersökaren fått fram att användningen av ordförrådet hänvisade på Paulus i somliga brev, andra icke. Är detta en vetenskaplig metod? Hur därmed förhåller sig, skall nu visas, d.v.s. att metoden saknar allt värde på följande grunder:

1. De församlingar det gäller hade helt olika bildningsgrad och sammansättning. I Rom, världshuvudstaden, fanns en församling med ett starkt inslag av judar och ett annat kulturstadium än t. ex. församlingen i Galatien i en okultiverad trakt, ett berglandskap i Mindre Asien. O.s.v.

2. När Paulus skrev till Rom, så hade han framför sig en församling, som han ville undervisa och meddela djupare kunskap i lugn och ro. När han skrev till galaterna var han i en bedrövad och upprörd sinnestämning. Det blev naturligtvis ett betydligt annat ordförråd i de båda fallen. I det senare gällde det ett meddelande, som han fått, att judar, som omvänts till kristendomen, fortfarande höllo fast vid det gamla testamentets lagväsende. Sådana hade kommit till Galatien. Deras lära stred ju helt mot Paulus ställning till lagen och ceremonierna. Han säger ju rent ut, att "lagen är fiende till Kristus".! — Och så får man höra okunniga människor påstå att Paulus infört det gamla Testamentets lagväsende i kristendomen — det var ju tvärtom — men på samma gång, och det av samma personer, att Paulus förkastade gärningarna såsom intet värda — det var tvärtom; men "laggärningarna" förkastade han liksom Jesus i bergspredikan. Sådant kan inte datamaskinen redogöra för, ty den har ingen mänsklig omdömesförmåga.

3. Pauli brev voro författade under en tidrymd av omkr. 30 år. Han skrev på ett språk, som han visserligen kände till från ungdomen, men som ändå inte var hans modersmål. Men datamaskinen har ingen omdömesförmåga och kan inte begripa, att en person under sådana förhållanden inte använder samma uttrycksätt och samma ordförråd, så att man kan ur datamaskinen få några tillförlitliga uppgifter. Sin egen tankeförmåga kan människan aldrig kom-

Skalden K. A. Nicander

Under vissa tider bryter människoanden fram med nya former och nytt innehåll, såsom ur en bakomliggande kraftcentral, såsom andens vulkanutbrott. Sådana företeelser se vi t. ex. under 1700-talet i framför allt den tyska musiken och de tyska skalderna. Men samma kraftyttring finna vi även i de närliggande nordiska länderna. I vårt land växte upp vid 1700-talets slut och under de första årtiondena av 1800-talet en trupp av skaldar och nydanare på tankens områden. Vi behöva blott nämna namnen Wallin, Tegnér, Geijer, Atterbom. Men vi ha även en krets av diktare tillhörande en vidare och icke lika observerad grupp av dikt, sång och intelligens. Av dessa må vi nämna följande, alla bortgångna vid tidig ålder från detta livet: Stagnelius, Sjöberg, Nicander, Ruda. Ingen av dessa nådde upp till 40 år. Nicander, som av dessa blev äldst, uppnådde 39 år, Stagnelius 29, Ruda 27 och Sjöberg något över 30. Det är om Nicander vi nu skola höra några ord.

Nicander var född 1799, son till en lektor i Strängnäs. Som ung hade han tillfälle att vid varje söndagsgudstjänst kunna se koret, i vilket Gyllenhielm och dennes maka vilade. Där på väggen hängde dennes svärd och de bojor han burit i Polen. Djupt hade minnet av Gyllenhielm vuxit fast i hans själ, varför han kunde skriva den sköna minnets sång, som tillhör en av pärlorna i vår historiska diktning och som i min barndom fanns i Folkskolans Läsebok. Men denna sång var icke den enda ädelsten på diktens område, som Nicanders skalde-själ frambringade.

Under sin egen livstid och årtionden därefter hade Nicander stort anseende som skald, man hyste kanske t.o.m. överdrivna förhoppningar. Hans levnadsförhållanden voro hårda och bragte honom många hinder. Det må dock anmärkas, att trots livets svårigheter är han ingen klagande skald och ehuru han växte upp i det stora superiets tid och inte själv gick fri från den tidens onda vana, så finns hos honom ej heller någonting av råhet eller låghet. Hans själ höll sig tydligen på ett högre och renare plan än i allmänhet den tid, i vilken han levde. Men vi ha dock ingen anledning att kasta endast skuggor över den tiden. Där fanns ljuspunkter, som vi kanske sakna. Det var dock både romantikens och det gotiska Förbundets tid. Det var den tid, då Wallin och hans medarbetare skapade en ny psalmbok.

Att sinnet för det sköna, det ädla, det ideella fann genklang även under den tiden, ja, t.o.m. som en reaktion mot den ytliga anda, som genom den franska smakriktningen gått in i den svenska både litteraturen och kyrkan, därom vittnar i sin mån även erkännandet och mottagligheten för Nicanders diktning, liksom också Atterboms dikter och ännu mer dennes "Siare och Skaldar". För vår tid är Nicander en främling, om man nämligen räknar med den tongivande nutidsdiktningen såsom typisk. Därför läste jag i en litteraturuppsats, att författaren och vi i denna tid inte kunde fatta, hur Nicander kunde ha blivit så uppskattad av sin samtid. Nej, det begrips mycket väl, varför

ma ifrån. Hon kan inte driva sin idioti hur långt som helst, inte ens i vår tid. Tekniken kan inte utesluta varken filosofi, psykologi, religion eller historia.

den tidstypiska nutidslitteraturskritikern inte kan fatta den saken. Det är så stort avstånd i själsbegåvningen och känslan för det sköna, det rätta och det sanna. Men den skald, som skrivit "Tassos död", "Erik Vasas runa", "Enzios sånger", "Napoleons monolog" m. fl., den har överlevat och kommer att överleva alla obegripliga halv- eller helidiotiska nutidsförsök i skaldekonsten. Vi må låta Nicander själv blicka tillbaka på sin korta levnad i dikten "Mitt liv, min sång och min död":

Min levnad var en stilla flod,
uppå vars spegel dimma stod.
När solens stråle föll därpå,
den glänste klar och himmelsblå.

Jag levde föga, tänkte mer;
det bästa icke världen ser,
men i det stora helas sfär
en ringa ting det bästa är.

Jag syntes kall, men var dock varm,
jag slöt min låga i min barm.
Jag skördat lov, mig tadlet slog;
jag vet ej vem av dem bedrog.

Min *sång* en värld ej tjusa skall;
så högt gick ej dess toners svall.
den vaktelns var i enslig skog,
som hörs av få, men höres nog.

Så skall i livet mången gång
av vänners krets bli hörd min sång.
Den skall ej vitt kring jorden gå,
men icke dö så snart ändå.

Min *död* — den ej beklagas bör;
ett uselt stoft den blott förstör.
Vad som odödligt hos mig var,
sin högsta flykt i döden tar.

Farväl, o jord! Farväl mitt stoft!
farväl, du hoppets blomsterdof!
Vad jag med jordisk längtan sett,
jag glömmar allt. Jag hoppas ett.

V. V.

Elisabeth Ståhlgren

EVIGHET — OÄNDLIGHET

Läran om 10 dimensioner

Författarinnan får oss på ett lättfattligt och lärorikt sätt att röra oss med matematik och fysik på den ockulta vetenskapens högsta plan.

Vi har lärt oss att röra oss med tre dimensioner. Men redan sedan långt tillbaka har vetandet skymtat en fjärde dimension. Här rör sig författarinnan med 10 dimensioner och redogör för dessa på ett enkelt sätt. Boken är försedd med tabeller och diagram som på ett överskådligt sätt redogör för vad författarinnan menar.

Kr 22:—

LITTERATURFORLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

V. V.

Man är inte äldre än man känner sig!

Åldern står i prästbetyget, den kan man inte göra något åt. Men det viktiga är hur gammal man **känner sig**. Och hur gammal man **ser ut**. Det kan man göra en hel del åt.

Tills för några år sedan trodde man att åldrandet — människokroppens fysiska och psykiska förslitning var något som det inte tjänade något till att kämpa emot.

Idag vet man bättre. Den moderna forskningen har resulterat i effektiva medel, som uppskjuter nedbrytningsprocesserna under den andra delen av livet.

Den schweiziska läkemedelsfabriken Pharmaton S.A. har utarbetat ett nytt preparat för Er som är över 40, Gericomplex. Den verkningsfulla basen i Gericomplex är Ginseng-complex. En ren naturprodukt som framställs ur utvalda delar av den "äkta" ginsengroten av arten *Panax ginseng*. Denna medicinalväxt har använts som läkemedel i Fjärran Östern i mer än 4.000 år. Ginseng-complex ökar den kroppsliga och själsliga prestationsförmågan.

Gericomplex innehåller också 21 vitaminer och mineraler som kroppen behöver. Och dessutom cholin, inositol, linolsyra och linolensyra som motverkar kolesteroluppsamling i venerna och fettavlagringar i levern.

GERICOMPLEX säljs i hälsokostaffärer, i flaskor om 30 respektive 100 kapslar.

En schweizisk kvalitetsprodukt från läkemedelsfabriken PHARMATON S.A., Lugano-Bioggio.

Pr brk. 30 st 26:50
Pr brk. 100 st 80:—

ÖRTAGUBBEN

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Nu i Sverige Gericomplex!

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM

Redaktion och Expedition:

Luntmakargatan 90 — 113 51 STOCKHOLM

Tel. 08/32 26 60 — 31 04 63

Utkommer med 6 nr 1969

Pren.avgift 12:—

Postgiro: 23 04 40

Bankgiro: 56 — 5472

Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1969

Lentmätare
Herr Carl Olof Holmqvist
Svartingstorp
380 31 LÄCKEBY

Vilka äro människans naturliga anlag?

Kan någon mer betydelsefull fråga framställas med avseende på människan än den ovanstående? Hur svaret blir med avseende på den frågan, därav måste barnuppfostran, läkarbehandling, framför allt psykologisk behandling av människan, hela samhällsbedömningen och dess funktioner samt även kyrkornas inställning framför allt till ungdomen, men för övrigt människobedömning i allmänhet bero.

Hur skall man då med säkerhet kunna finna människans naturliga anlag? Jo, här skall jag ge ett svar, som är orubbligt sant, hur mycket saken än må förnekas. Svaret lyder:

Människans naturliga anlag återfinner man i hjärnans konstruktion. Således måste vetenskapen om denna konstruktion vara av den allra största betydelse.

Hur skall man med säkerhet kunna finna grundläggningen till denna konstruktion? Jo, genom hypnotisk undersökning. Denna undersökning gjordes i tusenfaldigt mått i England för mer än hundra år sedan. Den bekräftade ända in i detalj att den av Gall grundlagda *Frenologien* var i alla avseenden en genialisk upptäckt för kännedomen om människans väsende och medskapade anlag.

"Men denna metod är ju oupphörligen förnekad av 'Vetenskapen', hur kan man då fortsätta att agitera för densamma?" — Jo, just därför att den förnekas, så måste man om och om igen försvara, förklara, bevisa densamma. Den dag då "Vetenskapen" gör sig besväret att hypnotiskt undersöka densamma enligt vad som är beskrivet i min bok "Frenologisk Psykologi", så faller alla dessa invändningar, och Galls upptäckt måste tillerkännas den största betydelse. — Förutom nyssnämnda skrift har jag i boken "Aftonrodnad och Morgonbrand" samt i "Människokunskap" förklarat frenologien. Den skall aldrig kunna dödas, ty *Sanningen* kan aldrig dödas, inte heller i dess olika detaljer och uppenbarelser här i världen.

Såsom jag i nämnda skrifter klargjort äger människan i hjärnans organ naturanlag, som sträcka sig från hennes förbindelse från djurvärlden upp till för människan speciella anlag här i världen samt upp till förbindelse och uppfattning av en värld av andra "dimensioner" än den rent materiella tillvaron. Därigenom äger frenologien sin allra förnämsta och enastående betydelse. Det borde väl åtminstone de, som söka efter mer än den jordiska formationen hos människan, begripa!

Viktor Vallberg

Samernas situation

Osvald Spengler, författare till bl. a. boken "Västerlandets undergång", blev efter första världskriget mycket omdebatterad. Det gällde förutsägelsen att västerlandets kulturform nalkades sitt slut. Det var närmast människans rovdrift med naturen som utgjorde risk för undergången av denna kulturkrets. Människan ställde sig utom och över naturen — den lät sig inte nedslås genom rov.

Kring denna djupt pessimistiska framtidssyn ges här ett exempel med följande citat av Spengler: "Tiden låter icke hejda sig, det går icke att vända om... Vi äro födda i denna tid och måste tappert gå den väg till ända, som är oss förelagd. Det är en plikt att hålla ut i den förlorade positionen, utan hopp, utan räddning. Hålla ut som den romerske soldat, vars lämningar man funnit utanför en port i Pompeji, och som dog, emedan man vid Vesuvii utbrott glömt att avlösa honom."

Den miljöförstörelse vi varit med om under teknokratins erövringar har ännu inte lärt oss ödmjukheten inför naturens villkor.

I detta sammanhang är samekulturen intressant. Den har fortlevat årtusenden igenom (många vetenskapsmän är ännu tveksamma om dess egentliga ålder) tack vare förmågan till anpassning efter den omgivande naturen, "en elastisk anslutning till landskapet och miljökraven". Som sådan har den bättre fortlevnadsmöjligheter än de teknokratiska kolosserna.

I modern tid ger skollapparna ett intressant exempel på förmågan att uthärda svåra förhållanden och leva vidare. Efter finsk-ryska krigets slut blev de utsatta för tvångsförflyttningar. De har senare kunnat organisera ny lappbygemenskap.

I Sverige finns nu omkring 10.000 samer medan Norge har det dubbla antalet. I Finland bor omkring 3.000 och Sovjetunionen har 2.000.

Ur synpunkten att samerna är det ihärdiga folket längst i norr borde de inte utgöra minoritetsproblem. Kanske kunde man här ersätta "problem" med situation?

I Israel Ruongs upplysande bok "Samerna" få vi mycket riktigt en bild av storsamhällets förmyndarattityd mot folkminoriteten. Den allt större glesbygden norröver försvårar möjligheterna att idka de gamla näringsgrenarna.

Docent Ruongs skildring ger oss en bild av samerna under sekulens gång och den elastiska anpassningen till landskapet. Den anpassningen har ibland varit dramatisk och äventyrlig. Men anpassningen till de teknokratiska idealen — författaren är tveksam om samekulturen klarar den. Det är en tankeställare.

H. R.

Kung Midas

Kung Midas hade gjort en av Apollos tjänare en stor tjänst. Guden ville belöna honom därför och erbjöd honom att uttala en önskan, så skulle dess fullbordan ges honom som belöning. Ja, vad skulle kung Midas önska, där han satt vid sitt middagsbord? Naturligtvis det som de flesta människor i samma situation skulle önska: Han önskade, att allt vad han rörde vid skulle bli guld. Hans önskan gick strax i fullbordan. Han sträckte ut sin hand, tog ett brödstycke — guld! Ett äpple — guld! Han kliade sig i örat — guld! Han strök sig om näsan — guld! Snart satt han där som en guldstod hela kungen. Han ropade på hjälp. Han tjänare buro honom till floden Astyages och tvådde honom där ren från guldets. Sen dess är floden guldförande.

Kung Midas, han satt i en typisk eftervärld i form av de västerländska folken, de "kristna" folken. "Allt vad vi röra vid må bli guld", det var deras önskan och bön. Guldmyntfoten, guldkapitalet, guldreserverna, de samlades allt mer på en hand. Men kung Midas, den västerländska guldkungen, han höll på att förlora alla högre intressen för sina rent materiella begär, han vart en andlig krympling i allt sitt överflöd, en dvärg i all sin stora kunskap och rikedom. Kung Midas måste tvås ren från guldets. Tvagningen pågår än. Floden skummar av förstörelse och blod och skarpa etsmedel. Det är ett reningsbad, som ej är färdigt än. Det måste fullborda sitt verk enligt de eviga lagarna.

V.V.

BANTAMIN

för naturlig viktkontroll

Bantamin tablettorna innehåller fullvärdig PROTEIN som ger mätthetskänsla, vidare C-VITAMIN som piggar upp och motverkar trötthet. Lättabsorberande JÄRN från nässelextrakt samt PSYLLIUMFRÖ, som är välgörande vid förstoppning.

Burk om 250 tabl. kr. 13:35

ÖRTAGUBBEN

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm